

Werkt Social Brokers en hoe draagt deze bij aan de Pedagogische Civil Society?

Wendy van Koppen

3828778

Master Maatschappelijke Opvoedingsvraagstukken (MOV)

Faculteit Sociale Wetenschappen, Universiteit Utrecht

Scriptiebegeleider: Dr. Monique van Londen-Barentsen

Tweede beoordelaar: Dr. Stijn Sieckelinck

Social Brokers: Mikke Leenders

Datum: 22 juni 2015

Samenvatting

Inleiding: Jongeren stappen te laat naar de hulpverlening, wanneer hun problematiek al is geëscaleerd. Om dit te voorkomen zet het huidige beleid in op preventie en versterking van de Pedagogische Civil Society. De nieuwe unieke online preventieve interventie Social Brokers kan hier een rol in spelen en een nieuwe vorm van preventiehulp aanbieden aan vrijwilligers en het netwerk rondom de jongeren. Via dit netwerk kan de jongere indirect geholpen worden. Hierbij wordt de vraag gesteld: Werkt Social Brokers en hoe draagt deze bij aan de Pedagogische Civil Society?

Methode: Via een mixed-method studie, zijn drie onderzoeken uitgevoerd: op de aanmeldgegevens van de populatie Social Brokers, een online enquête en een interview.

Resultaten: Data van 897 personen uit de populatie, 32 personen uit de steekproef en 6 personen via een interview zijn vergeleken. De Social Brokers op het platform als zowel de jongeren die zij helpen blijken van diversie afkomst te zijn. Als Social Broker krijgen zij te maken met verscheidene problematiek. Vrijwilligers ervaren het nieuwe online platform Social Brokers als prettig. Het creëert een online Pedagogische Civil Society platform dat de offline Pedagogische Civil Society kan versterken.

Discussie: Een beperking was dat maar weinig personen de online enquête hebben ingevuld. De interventie Social Brokers kan meer betekenis hebben en beter werken, wanneer er meer activiteit plaatsvindt op het platform. Dit houdt in dat er een focus moet worden gelegd op het actiever maken van de participanten en het behoud van de participanten.

Keywords: Social Brokers, jongeren, vrijwilligers, Pedagogische Civil Society, preventie & online

Abstract

Introduction: Youth don't seek formal help until their problems are already escalated. To prevent this, the current youth policy focuses on prevention and the enhancement of the Pedagogical Civil Society. The new unique online preventive intervention Social Brokers can play a part and offer a new form of preventive help to volunteers and the network surrounding youth. Through this network the youngster can be helped indirectly. The question is: Does Social Brokers work and how does it contribute to the Pedagogical Civil Society?

Method: In this mixed method study we used three types of research: the record data of the population Social Brokers, an online questionnaire and an in-depth interview.

Results: Data of 879 out of the population, 32 participants out of the sample and 6 participants through an in-depth interview have been compared. The backgrounds of the

SOCIAL BROKERS

Social Brokers and the youth who they help are very diverse. As a Social Broker you get in touch with various problems. Volunteers experience the new online platform Social Brokers as very appealing. It creates an online Pedagogical Civil Society platform that the offline Pedagogical Civil Society can enhance.

Discussion: A limitation was that few participants have filled in the online questionnaire. The intervention Social Brokers could have more meaning and can work better when there is more activity on the platform. There should be a focus on the maintenance of these participants and making them more active on the platform.

Keywords: Social Brokers, youth, volunteers, Pedagogical Civil Society, prevention & online

Theoretische inleiding

In 2012 ontvingen ruim honderdduizend jongeren zorg vanuit een jeugdzorginstelling (CBS, 2014). De Nederlandse overheid ziet het als een probleem dat zoveel jongeren zich aanmelden en zich bovendien vaak te laat aanmelden bij een jeugdzorginstelling. Het huidige Nederlandse preventiebeleid focust op een preventiebenadering en het vormen van een Pedagogische Civil Society ([PCS]; Volksgezondheid, Welzijn & Sport [VWS], 2015).

In deze thesis is een evaluatieonderzoek uitgevoerd naar het initiatief Social Brokers (Social Brokers, 2013). Dit initiatief werkt vanuit een preventiebenadering en geeft aan binnen het kader van een PCS te werken. Nadat het initiatief Social Brokers is toegelicht, zal er een korte beschrijving worden gegeven van het huidige preventiebeleid en hoe de PCS hierin een rol speelt. Vanuit dit kader wordt gekeken naar welke vormen en (werk)factoren van (preventieve) online interventies effectief blijken. Als laatst wordt dieper ingegaan op de vorming van een PCS door middel van de inzet van vrijwilligers en vertrouwenspersonen in de jeugdhulp.

Rekening houdend met het huidige Nederlandse preventiebeleid, de bestaande (effectieve) preventieve interventies en de PCS staat de volgende vraag te centraal: In hoeverre zetten vrijwilligers zich in bij de preventieve online interventie Social Brokers, binnen het kader van een PCS?

De online preventieve interventie Social Brokers

Social Brokers is een indirect online preventieprogramma (Social Brokers, 2013). Het hoofddoel van de interventie is het verminderen van (algemene) milde problematiek en het voorkomen van zwaardere problematiek bij jongeren tussen de 10 en 24 jaar oud. Jongeren buiten deze leeftijdscategorie worden echter niet uitgesloten. Social Brokers probeert via de intermediaire doelgroep, waaronder vrijwilligers en vertrouwenspersonen van jongeren, de jongeren te bereiken. De jongeren worden dus indirect en niet zelf benaderd. Binnen de interventie worden de vrijwilligers en vertrouwenspersonen van de jongeren 'Social Brokers' genoemd. Een Social Broker is een vertrouwenspersoon van een jongere in zijn of haar omgeving, zoals bijvoorbeeld een vriend(in), ouder of docent, maar juist ook een sportcoach, rijinstructeur of kapper (Social Brokers, 2013). In deze thesis zal de Social Broker als vertrouwenspersoon van de jongere worden aangeduid als 'SBer'.

Het doel van de interventie wordt bereikt door middel van een online platform waar SBers advies kunnen vragen en krijgen van andere SBers. Op deze manier is er geen tussenkomst van professionals en voorkomt het netwerk van de jongere ervoor dat de milde problematiek onnodig groot wordt en worden problemen sneller gesignaleerd en doorverwezen (Social Brokers, 2013). De SBers op het digitale platform beslissen zelf wanneer er advies nodig is, vragen vervolgens om dit advies of zullen advies aan anderen

SOCIAL BROKERS

geven. Verder in deze thesis zal het online platform van Social Brokers worden aangeduid als 'SBonline'.

Het huidige preventiebeleid

Het ministerie van VWS stelt dat: "het doel van preventie is te zorgen dat mensen gezond blijven door hun gezondheid te bevorderen en te beschermen. Daarnaast heeft preventie tot doel ziekten en complicaties van ziekten te voorkomen of in een zo vroeg mogelijk stadium op te sporen" (VWS, 2011). Deze definitie is opgesteld vanuit de definitie van gezondheid van het WHO. Door de veranderingen in de maatschappij richt zich nu echter een nieuwe discussie op over de huidige definitie van gezondheid. Huber (2011) heeft een nieuwe definitie opgesteld van gezondheid. Deze luidt: "Health, as the ability to adapt and to self manage." Oftewel: gezondheid, als de mogelijkheid om aan te kunnen passen en onszelf te kunnen reguleren. Hierin staan de concepten eigen kracht en de vaardigheden van de eigen persoon centraal. Dit is tevens de richting die het huidige beleid op wil gaan (VWS, 2015). Vanuit noodzaak, door de huidige bezuinigingen in de Jeugdhulp, kijkt het huidige beleid naar het inzetten van preventieve vormen om jongeren eerder en sneller te kunnen helpen. Hierdoor zal er worden voorkomen dat de problemen van de jongere kunnen escaleren tot grotere opvoeding- en ontwikkelingsproblemen (Rijn & Teeven, 2013; VWS, 2015).

De Pedagogische Civil Society

De zorg wordt momenteel vooral geleverd door de overheid en het particulier initiatief. De rol van de opvoeders, maar ook van de jeugdigen blijkt hierin gering te zijn, terwijl het juist om hen gaat. De Winter (2011; 2012) stelt de PCS voor. De PCS bestaat uit een gemeenschap, waar met vrijwillige inzet de kinderen en jongeren samen worden opgevoed. In deze gemeenschap zijn alle gemeenschappelijke en vrijwillige activiteiten van familie, vrienden en buurtgenoten en (andere) vrijwilligers die te maken hebben met het grootbrengen van kinderen en jongeren actief betrokken bij de ontwikkeling van 'hun' kinderen en jongeren. Met het staan in eigen kracht en het ontwikkelen of bevorderen van eigen vaardigheden van de ouders en jongeren, kunnen ouders en jongeren met of zonder hulp van hun omgeving, oplossingen bedenken voor hun problemen.

Een voorbeeld om de PCS te versterken is het project 'Allemaal Opvoeders'. Dit project is in 2010 en 2011 uitgevoerd in elf gemeentes. Met behulp van onder andere het Centrum voor Jeugd en Gezin ondersteunt het project nieuwe en bestaande activiteiten in de gemeente en probeert hierin de PCS te versterken. Kesselring, Schouten, Horjus en de Winter (2010) onderzoeken wat de behoeftes zijn van de ouders omtrent de opvatting "gezamenlijk opvoeden" binnen een PCS. Uit het onderzoek blijkt dat ouders een voorkeur hebben om zich voor opvoedingsondersteuning te wenden tot hun directe omgeving, zoals

SOCIAL BROKERS

hun eigen ouders of goede vrienden. Opmerkelijk is dat de ouders het opvoeden echter zien als een privéaangelegenheid die in het kerngezin besloten ligt. Anderen, buiten de directe omgeving, mogen zich niet met de opvoeding van hun kind bemoeien. Toch geeft 80% aan dat zij graag zien dat buurtbewoners bijdragen aan de opvoeding van de kinderen. Doordat de resultaten blijk geven van verschillende behoeftes, kan de PCS hier een rol in spelen om aan sommige behoeftes te voorzien. Het is vervolgens aan de wijk in hoeverre de omgeving een rol gaat spelen in de opvoeding en ontwikkeling van de kinderen.

Kritiek op de PCS is dat het wellicht een ideaalbeeld is, waar de motivatie om samen voor de jeugd te zorgen niet aanwezig is bij de volwassenen (De Winter, 2011). Als voorbeeld worden de tweeverdieners in een gezin genomen. Hierbij werken zowel de vader als de moeder en zorgen zij beide voor de inkomsten van het gezin. In deze moderne tijd hebben tweeverdieners in een gezin daardoor geen tijd om samen voor de jeugd te zorgen. Hierbij wordt dan ook de vraag gesteld: "Waarom zouden de volwassenen zich vrijwillig inzetten voor de jongeren?" Echter wanneer tweeverdieners juist in contact worden gebracht met andere ouders, zou dit de individuele opvoedingslast kunnen verminderen en het aantal opvoedingsvragen in de richting naar experts tot een minimum kunnen worden beperkt (De Winter, 2011).

De interventie Social Brokers kan een rol spelen om de PCS te versterken. In deze thesis wordt gekeken of SBonline het natuurlijke netwerk van de jongeren vergroot en versterkt. Door de vertrouwenspersonen van de jongeren bij elkaar te brengen op dit platform, ontstaat deze kans aanzienlijk om het natuurlijke netwerk te kunnen vergroten en te versterken. Vervolgens kunnen de vertrouwenspersonen aan elkaar om advies vragen of advies geven omtrent de problematiek die de jongeren ervaren en aangeven aan de SBers. Op deze manier wordt online een netwerk gecreëerd, waar ieder op zijn of haar eigen moment advies kan delen en vragen. Hierdoor kunnen ook de moderne tweeverdieners meekomen in de PCS, omdat zij hun eigen moment kunnen uitkiezen wanneer zij ervaringen en adviezen willen delen met bijvoorbeeld andere ouders of vertrouwenspersonen.

Hulp van vertrouwenspersonen en vrijwilligers

Formele en informele hulpverlening

Adolescenten vertellen uit eigen ervaring hun problemen eerder en sneller aan familie en vrienden en nemen eerder advies van hen aan, voordat zij naar de hulpverlening toe stappen (Rickwood, 2005). Dit komt doordat de jongeren met hun familie en vrienden al een vertrouwensband hebben opgebouwd (Faulkner & Wood, 2014). Wanneer een persoon immers een ander vertrouwt, is deze eerder geneigd om over zijn of haar problemen te vertellen. Deze personen worden gedefinieerd als vertrouwenspersonen (Faulkner & Wood,

SOCIAL BROKERS

2014). Een vertrouwensband opbouwen kost voor een hulpverlener veel tijd, waardoor het nog langer kan duren voordat de cliënt de hulp krijgt die deze nodig heeft en daardoor de problematiek van de cliënt escaleert (Faulkner & Wood, 2014).

Jongeren in de late adolescentie zijn eerder bereid om hulp te zoeken in de formele hulpverlening, zoals een jeugdzorginstelling, dan jongeren in de vroege adolescentie. Dit kan komen doordat jongeren in de late adolescentie voor een langere periode problemen ondervinden, waardoor zij uiteindelijk genoodzaakt zijn om formele hulp te zoeken (Rickwood, 2005). Wanneer de adolescent in een eerdere fase hulp zou hebben gekregen, had het zoeken naar hulp in de formele hulpverlening vermeden kunnen worden. Er is echter een aantal factoren die ervoor zorgen dat een jongere minder snel geneigd is om formele hulp te zoeken. Adolescenten geven aan dat zij zich schamen voor hun probleem, vrezen dat anderen hen negatief gaan beoordelen wanneer zij van het probleem afweten en het idee hebben dat het beter is om zelf tot een oplossing te komen van je eigen probleem (Yap, Reavly & Jorm, 2013). Daarnaast geven adolescenten aan dat de formele hulpverlening als negatief wordt ervaren. De formele hulpverlening wordt als een instantie gezien waar zij alleen terecht kunnen wanneer zij ernstige problemen hebben en deze kan schade berokkenen aan hun zelfvertrouwen (Rickwood, 2005).

Zoals hierboven is aangegeven hebben jongeren met familieleden en vrienden al een vertrouwensband, waardoor zij eerder geneigd zijn om met hen te praten. De omgeving en het sociale netwerk van de jongere kan een positief effect hebben op de behandeling van de jongere (Van den Berg, 2010). De omgeving kent immers de jongere en de context van de jongere het beste, daarnaast zal de jongere na de behandeling terug komen in deze omgeving. Vrijwilligers en vertrouwenspersonen van de jongere worden als beter geschikt gezien om de jongeren te helpen. Dit is omdat zonder hen de jongere eerder geneigd zijn om antisociaal gedrag, isolatie en sociale pijn te vertonen (Metz, Hoogervorst, Meijs, Baren & Rosa, 2014).

Doordat jongeren pas laat (in)formele hulp zoeken, kan dat ervoor zorgen dat de (milde) problematiek waar de jongeren mee kampen kan escaleren tot zwaardere problematiek. Deze zwaardere problematiek vereist langere en duurdere zorg van de overheid. Hoe eerder en sneller jongeren echter hulp durven vragen of hulp krijgen toegereikt, hoe eerder kan worden voorkomen dat de problemen zich escaleren.

Een risico dat zich kan ontwikkelen, omtrent de informele hulp aan de jongere, is dat de informele hulp die de jongere ontvangt niet toereikend genoeg is voor de verschillende problematiek die de jongere ervaart (Sears, 2004). Daarnaast kan de omgeving van de jongere de problemen van de jongeren niet herkennen of erkennen (Hampshire & Nicola, 2011; Zwaanswijk, Verhaak, Van der Ende, Bensing & Verhulst, 2003), waardoor de jongere

SOCIAL BROKERS

minder snel geneigd is om (in)formele hulp te zoeken. Het onderzoek van Zwaanswijk en collega's (2003) geeft bijvoorbeeld aan, dat problemen die de jongere ervaart eerder worden gesignaleerd, als de jongere eerder hulp of behandeling heeft ontvangen van een hulpverleningsinstantie. Echter, het hulp vragen aan anderen of het hebben van kennissen die eerder met hulpverleningsinstantie in aanraking zijn geweest, kan het proces naar het hulp zoeken bij een hulpverleningsinstantie vergroten. Op deze manier zoekt de jongere eerder naar hulp bij een hulpverleningsinstantie en kan de jongere sneller de hulp verkrijgen die deze nodig heeft. Het gaat er hierbij wel om dat de jongere uiteindelijk de hulp gaat zoeken bij de formele hulpverlening in plaats van bij informele hulp. De vertrouwenspersonen, waaronder de ouders, vrienden, andere familieleden en leraren, van de jongere hebben behoefte aan ondersteuning hoe zij de jongere beter kunnen bereiken bij de (in)formele hulpverlening. Dit komt doordat deze groep op sommige vlakken te weinig expertise heeft (Metz et al., 2014).

Inzet van vrijwilligers

Binnen de huidige samenleving, in de strekking van de PCS, blijkt dat het gebruik van informele netwerken om zo gezinnen te ondersteunen en problemen te voorkomen of tijdig te herkennen nodig is (Gaag & Klein, 2012). Zoals hierboven is aangegeven is de PCS een gemeenschap waarin ouders, buurtgenoten en vrijwilligers samen werken om de opvoeding en ontwikkeling rondom de jeugd samen vorm te geven (De Winter, 2011). Op dit moment worden vrijwilligers steeds vaker ingezet door organisaties om sneller in contact te komen met de jongeren (Gaag & Klein, 2012). Vrijwilligers kunnen op verschillende manieren worden ingezet. Zo is er georganiseerd en ongeorganiseerd vrijwilligerswerk, waar de vrijwilligers wel of niet bij een organisatie of instantie staan ingeschreven (Baren, Meijs, Roza, Metz & Hoogervorst, 2014). Daarnaast kan het doen van vrijwilligerswerk incidenteel of regelmatig zijn. Vrijwilligers kunnen er namelijk voor kiezen om vaker en regelmatig bij een project betrokken te zijn. De overgrote groep vrijwilligers zet zich momenteel in bij incidentele vrijwilligerswerk. Hierdoor heeft de vrijwilliger geen langdurige verplichtingen en sneller de keuze om van de taak af te stappen. Een vrijwilliger kan door een organisatie wordt ingezet (top-down) of een vrijwilliger kan zelf een organisatie opzoekt om vrijwilligerswerk te verlenen (bottom-up). Bij een bottom-up benadering zal de samenwerking gestuurd blijven worden door de vrijwilligers. De vormen waarin het vrijwilligerswerk kan worden uitgevoerd is in een hybride vorm, waar de vrijwilligers betrokken blijven bij het project en zelf kunnen kiezen of gevormd worden in hun taak die zij uit voeren. Daarnaast kan het vrijwilligerswerk worden uitgevoerd in formele vorm, waarin ieders taken duidelijk omschreven zijn (Gaag & Klein, 2012).

→ Wat doet SB? Bottom-up beter dan top-down.

SOCIAL BROKERS

Motieven van vrijwilligers

Jongeren geven zelf aan dat zij het fijn vinden om door vrijwilligers geholpen te worden (Haski-Leventhal, 2012). Ongeacht de motieven van de vrijwilligers, beschouwen de jongeren hen als altruïstische personen die werkelijk om hen geven, en die hen laten zien dat er ook goede dingen in de wereld bestaan. Algemeen gezien verkiezen jongeren de hulp van de vrijwilligers boven de hulp van de betaalde krachten (Haski-Leventhal, 2012). Vanuit het perspectief van de jongere blijkt dus dat de hulp van vrijwilligers wordt geaccepteerd.

Een onderzoek naar hoe hulp vanuit vrijwilligers wordt gegeven, geeft vervolgens aan op welke manier de vrijwilligers het beste betrokken blijven bij het project. Dit onderzoek, uitgevoerd door McCudden (2000), heeft de betrokkenheid van de vrijwilligers bij de interventie Home-Start heeft gemeten. Hieruit blijkt dat vrijwilligers het beste sociale en warme personen zijn, die een positief gevoel hebben bij de interventie Home-Start. Ze behoren andere mensen te accepteren en geen moeilijkheden te hebben met het zien van en omgaan met problemen in gezinnen. Daarnaast behoort een vrijwilliger veel tijd te hebben en hardwerkend te zijn. Opmerkelijk is dat er veel meer vrouwelijke vrijwilligers zijn dan mannelijke vrijwilligers (McCudden, 2000). Door als organisatie erop in te zetten dat de vrijwilligers een goed gevoel hebben bij het werk dat ze uitvoeren en dat ze zich nuttig voelen, wordt de kans groter dat de vrijwilliger langer bij de organisatie betrokken wil blijven en zijn/ haar werk wilt blijven uitvoeren.

Nederland is op dit moment het land die het hoogst scoort in het percentage van personen in vrijwilligerswerk. Zeker 50% van de Nederlanders doet actief vrijwilligerswerk voor minstens één organisatie (Cahier, 2011). Hier komt echter wel de vraag naar boven waarom deze personen kiezen om vrijwilligerswerk te doen. Oftewel wat is de motivatie van deze personen om zich in te zetten als vrijwilliger? De meest genoemde motieven die vrijwilligers zelf aangeven zijn: het tonen van menselijke waarden, het zoeken naar begrip, het verkrijgen van werkvoordelen, het voorkomen van het krijgen van gevoelens van schuld over het beter hebben dan anderen, het vergroten van hun eigen eigenwaarde en zelfvertrouwen en het kunnen passen bij belangrijke sociale groepen (Dwyer, Bono, Snyder & Berson, 2013). Hierbij worden vooral intrinsieke motieven genoemd. Dit bevestigt het onderzoek van Grönlund en collega's (2011).

Grönlund en collega's (2011) hebben in dertien verschillende landen, waaronder Nederland, onderzoek gedaan naar hoe culturele waarden studenten ertoe kunnen zetten om vrijwilligerswerk uit te voeren. Uit dit onderzoek blijkt dat de motieven altruïsme en leerperspectief de twee grootste motivaties zijn die een student heeft. Specifiek voor Nederland, waar hoog wordt gescoord op individualisme, blijkt dat studenten zich vooral inzetten voor vrijwilligerswerk als dit positief uitkomt op hun curriculum vitae.

SOCIAL BROKERS

(Grönlund et al., 2011). Terwijl volgens Bridges Karr (2014) blijkt dat vrijwilligers uit een PCS, die met jongeren werken, hoger scoren op het motief altruïsme en lager dan gemiddeld scoren op het motief eigenwaarde. Hieruit blijkt dat vrijwilligers uit een PCS eerder gefocust zijn op de ontwikkeling en het begrijpen van de jeugd dan dat zij zelf een grotere eigenwaarde willen krijgen. Vervolgens geeft Bridges Karr (2014) aan dat elke vrijwilliger een individu is met eigen motieven. Het is daarom cruciaal voor een organisatie om de motieven te weten te komen, om op deze manier ervoor te zorgen dat de vrijwilligers bij de organisatie blijven (Bridges Karr, 2014). →Koppeling SB

Effectiviteit van online preventieprogramma's

Er worden drie vormen van preventieprogramma's onderscheiden (Christensen et al., 2010; Hawkins, Shapira & Fagon, 2010; Overveld, 2010; Van den Berg & Schoemaker, 2010). Deze vormen zijn: universele preventie, waar de preventie op de gehele bevolking wordt gericht; selectieve preventie, waar de preventie wordt gericht op het deel van de bevolking die risicofactoren vertoont; en geïndiceerde preventie, waar de preventie wordt gericht op het voorkomen van terugkomst van risicofactoren, een stoornis of ziekte (Brezinka, 2002; Christensen et al., 2010; Hawkins, Shapira & Fagon, 2010; Overveld, 2010; Van den Berg & Schoemaker, 2010). Deze vormen van preventieprogramma's kunnen zowel offline als online plaats vinden.

Een groot voordeel van het toepassen van preventieprogramma's is dat er kan worden voorkomen dat lichte problematiek zich uit tot zwaardere problematiek (Rijn & Teeven, 2013). De vraag is echter of het toepassen van online preventieprogramma's effectiever is dan het toepassen van offline preventieve interventies. Door preventief zorg te verlenen, hoeft wellicht de zorg op latere leeftijd bij de jongeren niet te worden verleend. Op deze manier hebben de jongeren op latere leeftijd minder behoefte aan duurdere hulpverlening. De kosteneffectiviteit van preventieprogramma's ligt dus hoger dan de kosteneffectiviteit van (intensieve) interventies voor zwaardere problematiek (Brezinka, 2002; Hawkins et al., 2010; Van den Berg & Schoemaker, 2010).

Om veranderingen in het gedrag van kinderen en jongeren te kunnen bewerkstelligen en daadwerkelijk problemen op te kunnen lossen, behoren (preventieve) interventies in het leven van de jongere te worden geïmplementeerd wanneer deze de maximale impact kunnen hebben. Dit betekent dat deze programma's moeten worden uitgevoerd voordat de jongere symptomen van een stoornis zal vertonen. Vele programma's en onderzoek vinden echter plaats nadat de jongere al symptomen vertoont (Nation et al., 2003). Hierdoor is het lastig om aan te geven wanneer een bepaald programma het meest effect zal hebben op het kind. Daarnaast blijkt dat de termijn waarop wel effecten worden gemeten in het onderzoek, vaak niet langer is dan enkele jaren (Nation et al., 2003; Olson,

SOCIAL BROKERS

2010; Van den Berg & Schoemaker, 2010; VWS, 2011). Op deze manier kan er niet worden nagegaan welke programma's op de lange termijn effect hebben en kunnen worden ingezet voor verandering in het gedrag van jongeren en het oplossen van problemen.

Aan de hand van meta-analyses kan er wel worden bepaald welke factoren effectief blijken in preventieprogramma's. Uit het onderzoek van Nation en collega's (2003) blijkt dat er verscheidene factoren zijn die bijdragen aan effectieve preventieprogramma's. Deze factoren zijn onder andere; een goede theoretische onderbouwing van het programma; correcte timing van het programma; kansen voor het ontwikkelen van positieve relaties; goed getraind personeel; interventie op verschillende domeinen van het kind; en een vroege identificatie en interventie van de ontwikkeling van gedragsproblemen. Daarnaast blijkt dat programma's die kinderen en hun omgevingscontext bij elkaar betrekken eerder verandering van het gedrag van het kind vertoont (Nation et al, 2003). De betrekking van de omgevingscontext blijken echter nauwelijks te worden toegepast in preventieprogramma's (Van den Berg, 2010).

Programma's die gebaseerd zijn op een PCS zijn een voorbeeld waar de omgevingscontext van het kind wel wordt betrokken in de interventie. Hierbij wordt de gemeenschap en de huidige vertrouwde vrijwillige personen van jongeren in het bijzonder meegenomen om het welzijn van het kind en de jongere te verbeteren. Uit deze programma's blijkt dat deze een groter effect hebben op het voorkomen van risicogedrag dan andere vormen van preventieprogramma's. De programma's worden immers gericht op en uitgevoerd binnen de gemeenschap en niet op het individu (Olson, 2010).

Een ander voorbeeld die vrijwilligers en vertrouwenspersonen betreft om het welzijn van de jongeren te verbeteren, is het internationale project 'Big Brother Big Sister'. Dit is een offline programma waar jongeren aan een mentor worden gekoppeld. Het programma bestaat sinds begin de twintigste eeuw en er is in verschillende onderzoeken bewezen significant effect te hebben bij de jongeren (Herrera, Baldwin Grossman, Kauh & McKaken, 2011). Het doel van het programma is om alle kinderen en jongeren in de wereld de mogelijkheid te geven hun talent te ontwikkelen met behulp van professioneel begeleide één op één mentorrelaties met meetbare uitkomsten. De doelgroep is jongeren met moeilijke omstandigheden, zoals jongeren uit eenoudergezinnen. Vervolgens krijgen deze jongeren een mentor toegewezen. De mentoren worden eerst gescreend, alvorens zij gekoppeld worden met een jongere. De match is gebaseerd op persoonlijkheid, voorkeur en locatie. De jongeren zelf ervaren het als een prettig programma, waar zij hun mentor kunnen vertrouwen en vervolgens hun problemen aan hen kunnen voorleggen. Het gaat hier echter wel om jongeren die extra steun nodig hebben, zoals jongeren met ouders die in

SOCIAL BROKERS

scheiding liggen. Er kan dus niet aan elke jongere een mentor worden gekoppeld, hierdoor worden niet alle jongeren bereikt.

Online preventieprogramma's

Internet wordt dagelijks door jongeren gebruikt (Guan & Subrahmanyam, 2009). Uit onderzoek blijkt dat jongeren om verschillende redenen het internet gebruiken. Zij gebruiken het internet voornamelijk om hun offline relaties te versterken, daarnaast gebruikt één op de vier jongeren het internet om relevante informatie op te zoeken over gezondheid (Guan & Subrahmanyam, 2009). Wel zoeken jongeren pas informatie op het internet over gezondheid gerelateerde onderwerpen op, wanneer familieleden, vrienden en kennissen niet de informatie kunnen bieden waar zij naar op zoek zijn. Jongeren zoeken ook informatie over gezondheid op, wanneer zij het gevoel hebben dit niet te kunnen delen met anderen (Gould, Munfakh, Lubell, Kleinman & Parker, 2002; Guan & Subrahmanyam, 2009). De meest voorkomende problematiek waarvoor jongeren hulp zoeken op het internet is problematiek op het gebied van romantiek/relaties, vrienden, familie en school (Gould et al., 2002; Horgan & Sweeney, 2010).

Het internet is een populaire openbare, anonieme en veilige plek waar jongeren terecht kunnen met hun persoonlijke problemen (Guan & Subrahmanyam, 2009). Internet is overal en altijd bereikbaar en is een algemeen gebruikt middel voor sociaal en persoonlijk gebruik, voor zowel kinderen, adolescenten en volwassenen. Daarnaast kan het internet dienen als een goedkope bron van informatie en daarmee dus ook als interventie of preventieprogramma (Barak, Hen, Boniel-Nissim & Shapira, 2008; Christakis, Zimmerman, Rivara & Ebel, 2006; Gould et al., 2002; Guan & Subrahmanyam, 2009; Ybarra & Bull, 2007). Mede daardoor kan het internet een geschikte plek zijn voor interventie- en preventieprogramma's voor jongeren.

Online preventieprogramma's zijn meestal een vorm van selectieve preventie, die zich richten op specifieke problemen als depressie, angst, eetstoornissen, seksueel overdraagbare ziektes, roken en alcoholgebruik (Barak et al., 2008). Een voorbeeld van selectieve preventie en waar de effectieve mechanismen van een online preventieprogramma wordt besproken is het onderzoek van Jacobi en collega's (2007). Deze studie heeft zich gericht op een internet-gebaseerde preventieprogramma voor het tegengaan van eetstoornissen onder jongeren. Het programma heeft bij de participanten zowel voor veranderingen in kennis, als gedragingen en attitudes gezorgd. De conclusie van het onderzoek is dat de effecten van een internet-gebaseerde programma groter is dan de effecten van een offline programma. Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat internet-gebaseerde preventieprogramma's effectief zijn en succesvol geïmplementeerd kunnen worden in verscheidene culturen (Jacobi et al., 2007).

SOCIAL BROKERS

Deze conclusie van Jacobi en collega's (2007) staat haaks op wat het onderzoek van Barak en collega's hebben aangetoond, dat de algemeen werkende factoren van offline en online interventies hebben onderzocht. Uit dit onderzoek komt naar voren dat offline en online preventieprogramma's even goed werken voor jongeren. Alleen door te werken vanuit geïndiceerde preventie, blijkt een offline programma een groter effect te hebben dan een online programma (Barak et al., 2008).

Naast dat online preventieprogramma's direct effect hebben op de kinderen en adolescenten zelf, kunnen online preventieprogramma's ook indirect effect hebben op de kinderen. Een online programma kan ouders namelijk activeren om onderwerpen met hun kind te bespreken en daardoor ongewenst gedrag te kunnen voorkomen (Christakis et al., 2006).

Kritiek die op online interventie en preventieprogramma's wordt gegeven is dat er geen face-to-face contact plaats vindt. Ten tweede kan er met computers en het internet mankementen ontstaan in de overdracht van informatie (wat gebeurt er bijvoorbeeld als de internetpagina eens niet beschikbaar is voor de persoon in kwestie?), daarnaast kan de anonimiteit, kwaliteit en de betrouwbaarheid van de webpagina niet volledig worden gedekt. Als laatste kunnen de programma's botsen met reglementen en wetten omtrent de zorg (hoe zijn de wetten geregeld als er hulp wordt gegeven, maar alsnog negatieve gevolgen zijn?) (Barak et al., 2008). Desondanks worden online preventieprogramma's als positief ervaren bij verscheidene cliënten (Barak et al., 2008).

Vanuit het onderzoek van Barak en collega's (2008) blijkt dat de meest gebruikte online programma's door cliënten de interactieve gesloten webpagina's zijn. Dit betekent dat er op de website een interactie bestaat tussen de cliënt en de professional en er een mogelijkheid is dat de cliënten met elkaar in contact kunnen komen. Daarnaast is het een gesloten website, waar er eerst een selectie plaatsvindt van wie kan deelnemen aan de website. Op deze manier wordt de cliënt eerst gescreend. Dit kan het succes van het programma vergroten (Barak et al., 2008). Een voorbeeld hiervan in Nederland is de online interventie: Grip op je dip online. Bij deze online interventie kunnen jongeren met depressieklachten zichzelf aanmelden. Een effectiviteitsstudie naar Grip op je dip online geeft aan dat deze interventie meer effectief is dan het staan op een wachtlijst voor een behandeling. Daarnaast heeft de interventie Grip op je dip online een significant effect op het verlagen van angst- en depressieve symptomen bij de jongeren (Linden & Zanden, 2009; Van der Zanden, Kramer, Gerrits & Cuijpers, 2012).

Als een online preventieve interventie kan SBonline een toevoeging zijn op de huidige (online) preventieve interventies. Zoals uit bovenstaande blijkt kunnen online interventies even effectief zijn als offline interventies, en daardoor kunnen ze ook worden

SOCIAL BROKERS

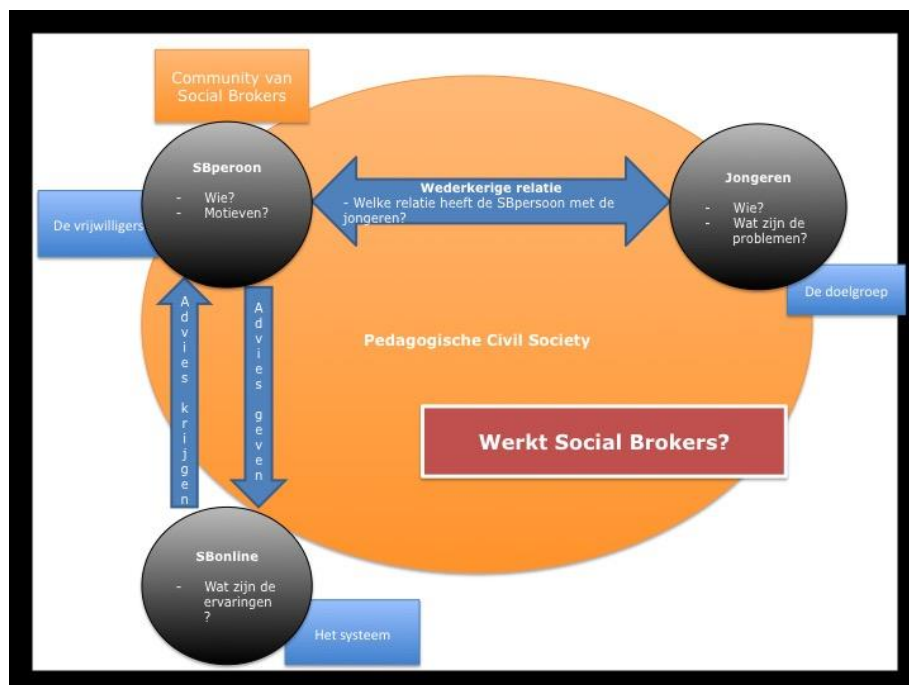
ingezet voor jongeren. Bij de interventie Social Brokers worden echter de jongeren bereikt via de intermediaire doelgroep de SBers. Op dit gebied is de interventie Social Brokers dus uniek. Onderzoek naar de verschillende (preventieve) interventies in de database Effectieve Interventies van het Nederlands Jeugdinstituut [NJI], geeft namelijk aan dat er momenteel geen online preventieve interventies bestaan die jongeren probeert te bereiken via vertrouwenspersonen en vrijwilligers (Van Koppen, 2015). In deze analyse is de database op een aantal kenmerken van SBonline gescoord, waaronder de kenmerken: het gebruik van vrijwilligers, online, universele preventie, het gebruik van een platform en als doelgroep jongeren boven de 12 jaar. Op dit moment is er geen interventie in de database van het NJI die op elke factor scoort (Van Koppen, 2015).

Huidig onderzoek

Huidig onderzoek zal zich richten op de onderzoeksvraag: In hoeverre zetten vrijwilligers zich in bij de preventieve interventie Social Brokers, binnen het kader van een Pedagogische Civil Society? De onderzoeksvraag zal worden beantwoord door verschillende deelvragen (zie model 1). De eerste drie vragen gaan over de SBers en de jongeren en de relatie tussen de jongeren, de vierde deelvraag gaat in op de evaluatie van SBonline.

1a: Wie zijn de SBers en wat motiveert hen? Doordat SBonline werkt met vrijwilligers en vertrouwenspersonen wordt gekeken wat de SBers motiveert om zich aan te sluiten bij SBonline. Vrijwilligers melden zich vooral aan vanuit intrinsieke motieven (Grönlund et al., 2009). Daarnaast wordt aangegeven dat altruïsme en het hebben van een leerperspectief zeer groot zijn. De verwachting is dat de SBers deze motivatie ook zullen hebben.

Model 1: Deelvragen

SOCIAL BROKERS

1b: Wie zijn de jongeren en welke problemen ervaren zij? Jongeren die zelf online hulp zoeken blijken vooral romantische problemen, problemen met vrienden, problemen met de familie en academische problemen op school te ervaren (Gould, et al., 2002). De verwachting is dat de SBers, als vertrouwenspersoon van de jongere, bovenstaande problemen het meest zullen rapporteren. Omdat de jongeren namelijk aangeven dat dit de problemen zijn die zij het meest ervaren.

1c: Wat voor relatie hebben de SBers met de jongeren? In onderzoek worden vooral vrienden en ouders genoemd als vertrouwenspersoon van de jongere. Dit zijn dan ook de personen waar de jongere naartoe gaat om zijn of haar problemen voor te leggen. Met deze deelvraag wordt gekeken welke rollen een Sber kan vervullen en welke relatie de jongere met de Sber heeft. Hier wordt ook een onderscheid gemaakt in geslacht, leeftijd, opleiding en culturele achtergrond.

2: Hoe wordt SBonline door de SBers ervaren? Hierbij zal aan de SBers worden gevraagd hoe zij SBonline ervaren, waaruit vervolgens blijkt welke factoren binnen SBonline werken en welke niet.

3: Hoe verhoudt de PCS in SBonline zich met de huidige Jeugdhulp? Huidig beleid beweegt zich naar een participatiemaatschappij, waar de maatschappij zelf voor hun jongeren moet gaan zorgen. Hierin kan de PCS een grote rol spelen, waar deze vrijwilligers in de maatschappij gaat inzetten om de jongeren verder te kunnen helpen. De vraag die hierbij wordt gesteld is hoe de PCS zich nu in SBonline kan passen in de visie van de huidige Jeugdhulp.

Methode

Fase 1: Aanmeldgegevens

Wij hebben algemene gegevens verzameld over de populatie van SBonline. De Sber heeft pas toegang tot SBonline, als hij of zij zich heeft aangemeld bij SBonline. Om zichzelf als Sber aan te melden, moet er een aanmeldingsformulier worden ingevuld. In dit formulier wordt gevraagd naar leeftijd, geslacht, woonplaats en het aantal jongeren die door de SBers wordt bereikt. Vervolgens behoort een Sber bij het aanmeldingsformulier een motivatie te geven waarom hij of zij zich wilt aanmelden als Sber. Waardoor de motieven om Sber te worden kunnen worden geanalyseerd. Van N=897 SBers zijn deze aanmeldgegevens bekend.

Analyse

Om een eerste indruk te krijgen van wie de Sber is, is er een frequentieanalyse uitgevoerd op de gegevens van het aanmeldingsformulier, die alle SBers hebben moeten invullen. Vervolgens is er, om te kijken wat voor soort Sber de meeste jongeren bereikt, een logistische regressieanalyse uitgevoerd.

SOCIAL BROKERS

Om de motieven te analyseren is uit de populatie van 897 personen een aselechte steekproef getrokken. Dit is gedaan door op volgorde van aanmelding om de vijf personen een SBER te selecteren. De uiteindelijke steekproef is 179 personen, waarvan de motieven nader zijn bekeken. De motieven zijn in vijf verschillende categorieën verdeeld, die we hebben gebaseerd op de motieven die vrijwilligers aangeven volgens het onderzoek van Dwyer en collega's (2013). Vervolgens zijn van de verschillende motieven van de SBers de categorieën gecodeerd. Hieruit komt er per motief een score, deze score betekent hoe vaak een bepaalde categorie is gecodeerd in de motieven van de SBers.

De motieven die hierbij zijn ingevuld, zijn geanalyseerd door middel van het programma Nvivo. In deze analyse zijn zes verschillende codes gebruikt: vanuit (werkende/ studerende) functie of rol; het hebben van affiniteit met jongeren; het inzetten van hulp uit eigen ervaringen; het tonen van altruïstische waarden; het vergroten van de eigenwaarde, vaardigheden en zelfvertrouwen in de toekomst; en vanuit (maatschappelijk) betrokkenheid/ visie.

Fase 2: Enquête

Om deelvragen 1b en 1c te beantwoorden hebben we in huidig onderzoek een online vragenlijst verstuurd naar de 914 SBers die zich tot dan toe hebben aangemeld bij SBonline (zie bijlage 1). In deze vragenlijst is er ingegaan op de relatie tussen de SBER en de jongere, de ervaring met SBonline en het profiel van de SBER zelf.

De participanten zijn benaderd via een mailbericht met bijgesloten een link naar de vragenlijst. Op deze manier kunnen de participanten zelf beslissen of zij deel willen nemen aan het onderzoek. Doordat ervoor gekozen is dat participanten zelf kunnen kiezen om deel te nemen aan het onderzoek, ontstaat er een bias. Het kan mogelijk zijn dat de participanten die deel nemen aan het onderzoek, de populatie niet vertegenwoordigen. Om na te gaan of de participanten de populatie vertegenwoordigen is er gebruik gemaakt van de resultaten van fase 1. Hierbij worden de gegevens die al bekend zijn van alle SBers vergeleken met de gegevens die door huidig onderzoek zijn verzameld.

Analyse

Om te weten te komen wat het profiel is van de SBER en van de jongeren die zij bereiken, is er een frequentieanalyse uitgevoerd over zowel de populatie uit fase 1 als de steekproef uit fase 2. Hierbij zijn verscheidene factoren in de analyse opgenomen, om een zo compleet mogelijk beeld van de SBers en de jongeren te kunnen maken. Door middel van een chi square-test is gekeken of de steekproef een juiste steekproef is van de populatie. Wanneer er een significant verschil is, betekent dit dat de groepen niet vergelijkbaar zijn.

SOCIAL BROKERS

Om het profiel van de jongere aan te vullen, is vervolgens gekeken naar de problematiek van de jongeren, die is aangegeven door de SBers. Deze problematiek is naast de kennis gezet die de verschillende SBers over de problematiek heeft. Op deze manier kan gekeken worden naar welke problematiek van de jongeren het meest voorkomt en welke kennis de SBers daarover het meest hebben. De problematiek van de jongere en de kennis van de SBers is over 21 verschillende onderwerpen gescoord met een Likertschaal van 1 tot en met 5 (1= (vrijwel) nooit/geen; 2= minder vaak dan andere onderwerpen; 3= gemiddeld; 4= vaker dan andere onderwerpen; 5= veel vaker dan andere onderwerpen). Van deze scores is het gemiddelde berekend. Dit gemiddelde geeft vervolgens aan wat de meest voorkomende problematiek is en over welke problematiek de SBers het meest kennis hebben. Een score van 1 betekent bijvoorbeeld weinig/ geen kennis of ervaren problematiek en een score van 5 betekent veel kennis of problematiek bij de jongere.

De relatie tussen de SBers en de jongeren is ook onderzocht met een frequentieanalyse. Op deze manier is er aangegeven welke relatie het meest voorkomt tussen de Sber en de jongere. Als laatste is de ervaring met SBonline gemeten met drie open vragen. Deze vragen zijn: Noem één voordeel van SBonline; Hoe kan SBonline nog gebruiksvriendelijker worden (technisch)?; en Hoe kan SBonline inhoudelijk nog beter worden?

Fase 3: Interviews

In deze fase is er bij zes participanten een semigestructureerd interview afgenomen (zij bijlage 2). Hiermee wordt deelvraag 3 beantwoord. Het semigestructureerd interview gaat in op drie onderwerpen: het bewustzijn van het zijn van een Sber, het contact met professionals en de aanwezigheid van de (huidige) PCS. Als eerste is ingegaan op wat de Sber weet van zijn of haar rol als Sber. Vervolgens zijn de ervaringen met de officiële hulpverlening besproken en welke voordelen en nadelen hieraan zijn verbonden. Als laatste is aandacht besteed aan de overkoepelende PCS en hoe deze in de omgeving van de jongere is vormgegeven.

Het semigestructureerd interview is aangeboden bij de participanten die aan het eind van de online vragenlijst hun e-mailadres hebben opgegeven. Vervolgens is er een mail verstuurd naar deze participanten ter uitnodiging voor vervolgonderzoek in vorm van een (telefonisch) interview. Hierop volgend is bij drie participanten het semigestructureerd interview afgenomen.

De andere drie participanten zijn door onszelf geselecteerd. Het criterium dat hiervoor gesteld is, is dat de personen die de interviewer heeft geselecteerd ook potentiële SBers zijn. Het zijn dus personen die zich (nog) niet hebben aangemeld als Sber. Aan hen is aan de hand van een PowerPointpresentatie van het initiatief Social Brokers, het concept

SOCIAL BROKERS

SBonline uitgelegd en vervolgens de vragen gesteld die zijn opgesteld volgens het semigestructureerd interview (zie bijlage 2). Deze personen zullen in het vervolg SB-potentiëlen worden genoemd.

Om te kijken in hoeverre SBonline een toevoeging kan zijn aan de PCS, is aan de geïnterviewde SBers en SB-potentiëlen gevraagd naar hun ervaringen met jeugdhulp. Deze keuze is gemaakt, om op deze manier te kunnen kijken naar wat de algemene jeugdhulp mist, zodat SBonline hierop kan inspelen, of wellicht zelfs al op inspeelt. Om daarnaast een antwoord te vinden op wat de geïnterviewde van de PCS vindt, is de vraag gesteld: Wat vind je van de term "gezamenlijk opvoeden?". Op deze manier kan een indirect antwoord worden gegeven op hoe de PCS momenteel wordt vormgegeven en hoe de verscheidene geïnterviewde over PCS denken en dit voor zich zien.

Analyse

De verschillende interviews zijn uitgetypt en vervolgens gecodeerd op de verscheidene thema's, die in het semigestructureerd interview naar voren komen. De codes zijn: het profiel van de Sber, de motieven van de Sber, het profiel en de problematiek van de jongere, de relatie tussen de Sber en de jongere, de ervaringen met SBonline, de ervaringen met jeugdhulp en de vormgeving van de PCS met daaronder het begrip "Gezamenlijk opvoeden". De zes personen die zijn geïnterviewd zijn de drie SBers, waaronder: M. een vrouw van 39 jaar, E. een man van 60 jaar en R. een man van 51 jaar, daarnaast zijn drie SB-potentiëlen geïnterviewd, waaronder; S. een man van 24 jaar, D. een man van 37 jaar en K. een vrouw van 46 jaar.

Resultaten

Profiel van de Sber

De uiteindelijke populatie bestaat uit 896 SBers, waarvan 280 mannen en 616 vrouwen met een gemiddelde leeftijd van 31.15 jaar. De uiteindelijke steekproef bestaat uit 32 SBers, dit betekent dat er een non-responsie is van 882. De steekproef bestaat uit 15 mannen en 17 vrouwen met een gemiddelde leeftijd van 39.23 jaar. In tabel 1 zijn de uitkomsten van de factoranalyses weergegeven. Hieruit blijkt dat zowel in de populatie als de steekproef meer SBers van het vrouwelijk geslacht zijn, aangeven tot de groep te behoren waar minder dan 50 jongeren door de SBers worden bereikt en de meeste SBers hebben als voornaamste dagbesteding hun werk.

Uit de chi-square analyse blijkt dat alleen het postcodegebied van de steekproef significant verschilt met het postcodegebied van de populatie. Dat betekent dat de steekproef op dit vlak niet overeenkomt met de populatie. De andere factoren die met elkaar kunnen worden vergeleken; geslacht, de leeftijd, het jongerenbereik en de

SOCIAL BROKERS

Tabel 1:

Profiel van de Sber

	Populatie			Steekproef		
	N(%)	M	Std	N(%)	M	Std
Geslacht Social Broker	896			32		
Man	280(31,2)			14 (43,8)		
Vrouw	616 (68,7)			18 (56,3)		
Leeftijd Social Broker	897	31,15	11,2	31	39,23	12,14
16 tot 25 jaar	373 (41,6)			5 (15,6)		
26 tot 35 jaar	265 (29,5)			9 (28,1)		
36 tot 45 jaar	124 (13,8)			6 (18,8)		
45 jaar en ouder	135 (15,1)			11 (34,4)		
Jongerenbereik	878			32	59,09	125,82
<50 jongeren	576 (64,2)			26 (81,3)		
>50 jongeren	302 (33,7)			6 (18,8)		
Dagbesteding Social Broker	880			32		
Studeren	291 (32,4)			5 (15,6)		
Werken	348 (38,8)					
Overig	241 (26,9)					
Parttimebaan				5 (15,6)		
Fulltimebaan				13 (40,6)		
Geen werk of opleiding				2 (6,3)		
Ondernemer				7 (21,9)		
Opleiding SB						
Basisonderwijs				1 (3,1)		
LBO/VMBO/MAVO				2 (6,3)		
HAVO				2 (6,3)		
VWO				0		
MBO				8 (25)		
HBO				11 (34,4)		
WO				8 (25)		
Weet ik niet				0		
Anders:				0		

SOCIAL BROKERS

Vervolg tabel 1:

Profiel van de SBer

Relatie met de jongere		32
Vriendin		6 (18,8)
Ouder		6 (18,8)
Ander familielid		3 (19,4)
Buurtgenoot		2 (6,3)
Collega van bijbaan		0 (0)
Collega van fulltime baan		2 (6,3)
School/- studiegenoot		0 (0)
Docent		2 (6,3)
Sportcoach		5 (15,6)
(Betaalde) hulpverlener		4 (12,5)
Anders:		2 (6,3)
Burgerlijke Staat		32
Alleenstaand		6 (18,8)
Alleenstaand met kinderen		1 (3,1)
Samenwonend		4 (12,5)
Samenwonend met kinderen		8 (25)
Getrouwd		2 (6,3)
Getrouwd met kinderen		11 (34,4)
Sector Beroep		32
Sociaal		24(75)
Creatief		2 (6,3)
Projectmatig		2 (6,3)
Geen werk of opleiding		4 (12,5)
Postcodegebied	884	32
Randstad*	372 (41,5)	12 (37,5)
Zuid	324 (36,1)	15 (46,9)
Noord/ Oost	188 (21,0)	5 (15,6)

Note: N= aantal personen; M= gemiddelde; Std= standaarddeviatie;

*= significante chi square

SOCIAL BROKERS

Tabel 2

Hoeveelheid jongeren die wordt bereikt door SBers vanuit de populatie

Variabelen	B (SE)	Lower	Upper
Stap 0			
Constante	-0,65* (0,07)		
Stap 1			
Geslacht	-0,19 (0,16)	0,61	1,13
Studeren			
Werken	0,42* (0,16)	1,12	2,05
Overig	0,55* (0,19)	1,19	2,52
Randstad			
Zuiden	-0,75 (0,15)	0,69	1,25
Noord/oost	0,33 (0,20)	0,93	2,06
Stap 2			
16 - 25 jaar			
26 - 35 jaar	-0,31 (0,16)	0,73	1
36 - 45 jaar	0,10 (0,19)	1,1	1,6
45 jaar en ouder	0,03 (0,27)	1,03	1,75

Note: $R^2 = 2.52$ (Hosmer & Lemeshow), .03 (Cox & Snell), .04

(Nagelkerke). Model $X^2(1) = 23.83$, $p > .01$. * $p < .01$.

dagbesteding blijken geen significante verschillen te tonen. Hierdoor kan worden geconcludeerd dat de steekproef op deze factoren daadwerkelijk een goede steekproef is van de populatie.

Opmerkelijk is dat de grootste groep SBers uit de populatie aangeeft tussen de 16 en 25 jaar te zijn (N=373), terwijl de SBers uit de steekproef aangeven 45 jaar en ouder te zijn (N=11). Daarnaast is er ook een klein verschil te zien waar de meeste SBers vandaan komen. Uit de populatie blijkt dat de meeste SBers uit de Randstad komen, terwijl bij de steekproef de meeste personen uit het Zuiden komen.

Zoals te zien is in tabel 1 hebben 27 SBers een vervolgopleiding gevolgd en zijn de meeste SBers getrouwd met kinderen. Als laatst oefenen de SBers hun beroep uit vanuit de sector 'Sociaal'. Vervolgens is er bij de populatie bekeken hoeveel jongeren er worden bereikt en welk SBER de meeste jongeren bekijkt. Hiervoor is er een binaire logistische

SOCIAL BROKERS

regressieanalyse uitgevoerd, waar de variabele jongerenbereik als afhankelijke is opgenomen (zie tabel 2).

Een test van het volledige model laat zien dat de voorspellers als een set niet significant verschillen (chi square= 23.83, $p > 0.1$). Daarnaast is aan te geven dat de relatie tussen de voorspeller en de groepen klein is met een Nagelkerkes R^2 van .04. Daarom wordt afzonderlijk gekeken naar de verschillende voorspellers. Het belangrijkste resultaat is dat de overgrote groep SBers minder dan 50 jongeren bereiken, daarnaast blijkt dat ten opzichte van de factor studeren, meer SBers werken en deze groep jongeren bereiken.

Aan de hand van de verschillende interviews die met de SBers en de SB-potentiëlen gehouden is, kan het profiel van de Sber verder worden geschetst. Opmerkelijk is dat de leeftijd en woonplaats van de SBers en SB-potentiëlen varieert. De SBers komen onder andere uit Vinkeveen, Nijmegen en Eindhoven. De SB-potentiëlen komen allemaal uit de buurt van Utrecht. Wat naar voren komt, zowel bij de SBers als bij de SB-potentiëlen, is dat zij een rijk verleden hebben in het werken met jongeren als in het doen van vrijwilligerswerk.

Motieven van de SBers

De motieven die SBers aangeven blijken terug te komen in de motieven die van tevoren zijn opgesteld naar het onderzoek van Dwyer en collega's (2013). Zoals verwacht komen de motieven 'altruïstische waarden' en 'toekomstperspectief (in vorm van studie en werk)' het meest naar voren in de motieven die de SBers aangeven (zie tabel 4).

Als eerst geven de SBers aan bij het motief (altruïstische) waarden, dat zij graag mensen helpen. Daarnaast geven de SBers aan dat het belangrijk is dat deze jongeren hulp krijgen en zij graag iets voor hen willen betekenen. De SBers zien het als normaal dat andere mensen geholpen worden.

Vanuit de (werkende/studerende) rol of functie blijkt dat het werk of studie een grote rol speelt om iets voor de jongeren te betekenen. Vaak kan het helpen van jongeren, of in de grotere zin mensen, al een taak is binnen hun functie of in het onderwerp van hun studie. Dit resultaat komt overeen met het resultaat van de factoranalyse naar het profiel van de Sber. Hierin geven namelijk 24 personen (75%) aan dat zij in de sector 'Sociaal' werken. Naast de beroepen hulpverlener, psycholoog en pedagoog worden ook de beroepen in de overheid genoemd. Doordat de Sber zichzelf ziet in een voorbeeldfunctie voor de maatschappij. Vanuit bijvoorbeeld hun positie in de overheid, willen zij in contact blijven met de jeugd. Opmerkelijk is dat ook de beroepen in de sport naar voren komen. Deze SBers komen de jongeren tegen bij hun werk en hebben op deze manier direct contact met ze. Het sporten met een trainer kan dan, volgens de SBers, als een uitlaatklep worden gezien voor de jongeren.

SOCIAL BROKERS

Wanneer de Sber spreekt vanuit eigen ervaringen, komen eigen moeilijkheden en problemen naar boven met daarnaast de aanraking van de toenmalige jeugdhulp. Een Sber heeft het bijvoorbeeld over de jaren dat hij/zij bij pleeggezinnen heeft gewoond en het aantal hulpverleners waarmee hij/zij in aanraking is geweest. Uit eigen ervaring kwam hij/zij erachter dat vrienden en gesprekken met mensen de meeste hulp biedt. Vervolgens geven de SBers aan dat zij vanuit ervaring spreken op het bieden van hulp aan jongeren en de kennis die zij hebben verkregen via opleiding of werk.

Tabel 3

Motivatiescodes bij de vraag: "Waarom wil je graag meedoen (aan het online platform Social Brokers)?"

Motivatiescode	Citaat	Referenties	Percentage (%)
Het tonen van (altruïstische) waarden	"Ik vind het veel waard als ik mensen kan helpen die het moeilijk hebben"	113	63,13
Vanuit (werkende/studerende) functie of rol	"Omdat ik pedagogisch medewerker ben en ook als gezinsondersteuner werk"	68	37,99
Het inzetten van hulp uit eigen ervaringen	"Zelf heb ik veel meegemaakt en had ook niet veel vrienden die me steunden"	39	21,79
Het vergroten van de eigenwaarde, vaardigheden en zelfvertrouwen in de toekomst	"... dit lijkt mij een goed begin om mijn competenties te ontwikkelen"	35	19,55
Vanuit (maatschappelijke) betrokkenheid/ visie	"... en hoop zo iets toe te voegen aan onze samenleving"	33	18,44
Het hebben van affiniteit met jongeren	"Ik hou er van om te werken met jeugd/jongeren"	24	13,41

SBers zien SBonline als een mogelijkheid om hun eigen vaardigheden, eigenwaarden en zelfvertrouwen te kunnen bijschaven. Het gaat hierbij om het verbreden van kennis en het eigen netwerk. De SBers geven aan dat zij hiermee ervaring willen opdoen, om zo verder te kunnen leren over hoe hulp en advies gegeven kan worden aan jongeren.

Vanuit een maatschappelijke visie of betrokkenheid geven SBers aan dat zij SBonline een goed initiatief vinden, waarmee een nieuwe weg wordt ingeslagen voor de zorg rondom

SOCIAL BROKERS

de jeugd. Vanuit hun betrokkenheid met de maatschappij willen de SBers graag bijdragen aan de maatschappij en hopen zij dit vanuit SBonline verder te kunnen bewerkstelligen. Verscheidene SBers zijn van mening dat het momenteel niet goed gaat in de Nederlandse maatschappij, vooral met betrekkingen tot jongeren. De maatschappij wordt als een harde wereld gezien, waar het voor jongeren lastig is om binnen te treden.

Het hebben van affiniteit met jongeren wordt als motief gebruikt voor het werken met jongeren. Een voorbeeld hiervan is dat de Sber aangeeft dat hij of zij ervan houdt om met jongeren te werken of deze te helpen: "Het is leuk om met jongeren te werken en iets voor hen te betekenen". De jongere staat hierin dus centraal.

De motieven die de SBers aangeven komen deels overeen met de motieven die de geïnterviewde aangeven. Zowel de SBers als de SB-potentiëlen geven namelijk bijna direct aan dat zij affiniteit hebben met jongeren en daarom graag werken met jongeren. Toch is het voor de SBers niet altijd zo geweest dat zij affiniteit hebben gehad met jongeren. Zo geeft M. aan dat zij altijd al een gevoel van betrokkenheid heeft gehad met mensen, maar niet specifiek met jongeren. Door het krijgen van kinderen en haar (vrijwilligers)werk heeft ervoor gezorgd dat zij zich weer in de wereld van de jongeren begaf. "De jongeren, die moeten nog een hele toekomst, maar die zitten juist vaak in een spagaat. Zij moeten nog heel lang, maar kunnen niets. Dat heb ik eigenlijk sinds ik zelf moeder ben". Daarnaast geeft M. samen met E. aan dat zij spreken vanuit eigen ervaring en hun eigen ervaring ook gebruiken als motief om jongeren verder te kunnen helpen.

Een opleiding of werk kan ook als een motief worden gebruikt. Zo werken bijvoorbeeld R. en K. beroepsmatig met jongeren en willen dit graag blijven doen en geven S. en D. aan dat zij veel in contact komen met jongeren vanwege hun vrijwilligerswerk. Vanuit hun (werkende) positie hebben zij het gevoel dat zij jongeren verder kunnen helpen. Ook hier noemen de geïnterviewde de motieven 'het tonen van altruïstische waarden' en 'vanuit (werkende/studeren) functie of rol' het meest.

Profiel van de jongere

Via de SBers uit de steekproef zijn gegevens gevraagd over de jongeren die zij het meest helpen. De steekproef zelf bestaat uit 32 personen, waardoor ook gegevens zijn verzameld over 32 jongeren (zie tabel 4), waarvan 15 mannen en 17 vrouwen met een gemiddelde leeftijd van 18,5 jaar (6 – 28 jaar).

Uit de verdere gegevens komt naar voren dat de jongeren voornamelijk studeren als dagbesteding hebben. De tweede meest voorkomende dagbesteding is de fulltimebaan. Van drie jongeren is niet bekend wat zij als dagbesteding hebben.

SOCIAL BROKERS

Tabel 4

Profiel van de jongere

	Steekproef		
	N(%)	M	Std
Geslacht jongere	32		
Man	15 (46,9)		
Vrouw	17 (53,1)		
Leeftijd jongere	32	18,50 (6 -28)	4,53
Dagbesteding jongere	29		
Studeren	13 (40,6)		
Parttimebaan	4 (12,5)		
Fulltimebaan	7 (21,9)		
Geen werk of opleiding	3 (9,4)		
Weet ik niet	2 (6,3)		
Opleiding jongere	32		
Basisonderwijs	2 (6,3)		
LBO/VMBO/MAVO	8 (25)		
HAVO	3 (9,4)		
VWO	2 (6,3)		
MBO	7 (21,9)		
HBO	6 (18,8)		
WO	2 (6,3)		
Geen	2 (6,3)		

Note: N= aantal personen; M= gemiddelde; Std= standaarddeviatie

Vervolgens is er gevraagd naar de opleiding die de jongeren hebben. Hieruit blijkt dat de groep laagopgeleide jongeren het meest naar voren komen. Dit is te zien doordat acht jongeren de opleiding LBO/VMBO/MAVO volgen en momenteel zeven jongeren een opleiding volgen op het MBO. Wel geven zes jongeren vervolgens aan een HBO te volgen.

Als laatst is er gekeken naar de problematiek van de jongere, oftewel waar de SBers het meest tips over geven aan de jongeren (zie tabel 5). Het blijkt dat de SBers het meest tips geven aan de jongeren over de toekomst (M= 3,90). Hieruit kan worden geconcludeerd dat jongeren de meeste problematiek ervaren op het gebied van hun toekomst. Vervolgens

SOCIAL BROKERS

komen tips over familie (M= 3,55), werken (M=3,34) en relaties (3,28). Waar SBers weinig tips over geven is op het gebied van extreme idealen/ radicalisering en zelfmoord.

De SBers geven per thema aan meer kennis te bezitten over het thema dan dat zij tips hoeven te geven aan de jongere. Net als bij de tips die de SBers geven aan de jongere, geven de SBers aan de meeste kennis te bezitten over het thema toekomst (M= 3,94). Vervolgens scoren de thema's familie (M= 3,91) en werken (M= 3,88) zeer hoog. Daarnaast geven de SBers aan minder kennis te hebben over de thema's extreme idealen/ radicalisering (M= 2,44) en het thema zelfmoord (2,69).

Tabel 5

Gemiddelde scores over kennis en tips gegeven aan jongeren van bepaalde thema's

	Tips		Kennis	
	M	Std	M	Std
Lichaam	2,25	1,12	3,53	0,8
Seksualiteit	2,34	1,2	3,47	0,76
Wonen	2,76	1,15	3,59	0,67
Familie	3,55	0,78	3,91	0,78
Studeren	2,97	0,98	3,75	0,76
Toekomst	3,9	0,9	3,94	0,95
Werken	3,34	1,17	3,88	0,91
Geld	3,1	1,18	3,72	0,81
Vrienden	3,21	0,86	3,81	0,69
Drugs	2,62	1,29	3,25	1,24
Alcohol	2,45	1,24	3,34	1
Sport	2,59	1,43	3,25	1,19
Amusement	2,59	1,27	3,38	0,79
Geloof	2,03	1,05	2,91	1,17
Scheiding	2,1	1,15	3,06	1,11
Zelfmoord	1,72	1,03	2,69	0,9
Relaties	3,28	1,17	3,72	0,58
Extreme idealen/ radicalisering	1,48	0,95	2,44	1,19
Piekeren	3,03	0,91	3,59	0,8
Angst	2,86	0,95	3,34	0,83

SOCIAL BROKERS

Ook de SBers en SB-potentiëlen die geïnterviewd zijn geven aan dat de problematiek die de jongeren ervaren als zeer gevarieerd kan worden opgevat. Zowel de SBers als de SB-potentiëlen hebben te maken met kleine en grote problematiek. Deze problematiek varieert van ruzie met de ouders tot het krijgen van een gevangenisstraf. Per Sber en SB-potentieel, kan als gevolg van hun expertise en ervaringen, ook het soort problemen verschillen. M. weet bijvoorbeeld veel af van juridische zaken, waardoor de jongeren waarmee zij te maken krijgt vaak ook juridische problemen hebben. Zij weet als Sber waar haar krachten liggen en waar haar zwakten: "Jongeren komen niet naar mij om uit te huilen, maar om een oplossing te vinden."

Net als M. komt ook R. in aanraking met jongeren die juridische problemen hebben. Alleen de jongeren waarmee R. in aanraking komt hebben al een juridische straf gehad en hebben daarbij ook emotionele problemen. Zo gaf hij een voorbeeld van een Somalische jongen die drugskoerier is geweest in Engeland, waardoor hij Engeland niet meer in mag. Wat eronder ligt is dat deze jongen heeft gezien hoe zijn moeder is gedood in Somalië. Vervolgens heeft de jongen in Nederland een reclasseringstraject gevolgd. R. heeft, door middel van in contact blijven met de jongere, geprobeerd de jongere er weer bovenop te krijgen.

Ander soortig problematiek die wordt genoemd is alcoholproblematiek, drugs, ouderlijke scheiding, zelfmutilatie, een overleden dierbare, het hebben van de stoornis autisme (ASS), ADHD, dyslexie of dyscalculie, het hebben van een ongeneselijke ziekte, depressiviteit of het missen van een toekomstperspectief.

Volgens D. staan jongeren wantrouwend naar de maatschappij toe, maar kunnen ook opstandig optreden. Dit uit de jongeren dan naar de maatschappij toe of naar hun directe omgeving, zoals hun ouders of school. Dit is in tegenstrijd met wat M. over de jongeren aangeeft. Zij geeft aan dat het lastig is voor de jongeren om voor zichzelf op te komen in de maatschappij, die ene stap zetten naar de overheid om bijvoorbeeld meer voorzieningen te vragen, blijkt toch een te grote stap te zijn.

Eén van de oorzaken die, volgens E., een grote rol speelt bij de kleine problematiek van de jongeren is het internet. Internet kan er namelijk voor zorgen dat de jongere wordt afgeleid en daardoor zijn of haar discipline verliest. Het verliezen van discipline kan vervolgens weer invloed hebben op schoolprestaties. Wanneer een jongere namelijk wordt afgeleid door het internet, kan de motivatie voor het doen van huiswerk verlagen, waardoor het presteren op school lastiger wordt. Daarnaast ligt het aan de omgeving met wat voor jongeren de SBers en SB-potentiëlen mee te maken krijgen. Een jongere die komt uit een welgesteld gezin, kan heel andersoortige problematiek ontwikkelen dan een jongere die uit een arm gezin komt.

SOCIAL BROKERS

De antwoorden van de SBers en SB-potentiëlen die geïnterviewd zijn in lijn met de eerder gegeven resultaten uit de steekproef. Beide analyses geven namelijk aan dat de problematiek die de jongere ervaart zeer varieert per jongere. De SBers en SB-potentiëlen krijgen dus met uiteenlopende problematiek te maken. Daarnaast blijkt ook dat de SBers en SB-potentiëlen eerder advies geven over problematiek waar zij zelf meer kennis van hebben.

Relatie met de jongere

Uit tabel 6 blijkt wat voor relatie de SBers met de jongeren hebben. De type relatie vriend(in) en ouder komen het vaakst voor. Deze type relatie komt echter niet terug bij de SBers en SB-potentiëlen die geïnterviewd zijn. De SBers en SB-potentiëlen geven namelijk aan eerder een (betaalde) hulpverlener van de jongere te zijn of een sportcoach.

Tabel 6:

Relatie tussen de jongeren en de Sber

Type relatie	Frequentie
Vriend(in)	6
Ouder	6
Sportcoach	5
(Betaalde)hulpverlener	4
Ander familielid	3
Buurtgenoot	2
Collega van fulltime baan (20+ uren /week)	2
Docent	2
Anders	2

De SBers en SB-potentiëlen ervaren dat de jongeren, waarmee zij in aanraking komen, hen in vertrouwen nemen. Ze voelen zich dus een vertrouwenspersoon van deze jongeren. De jongeren voelen zich prettig, omdat ze zelf regie kunnen hebben op wat ze vertellen en weten dat de ander niet in de positie is om boos op hen te worden. Dit is wel het geval als de jongere één van zijn of haar ouders in vertrouwen neemt.

De relatie tussen de jongere en de Sber of SB-potentieel heeft een basis van vertrouwen. Door middel van hun (vrijwilligers)werk, komen de SBers en SB-potentiëlen met de jongeren in contact. Op deze manier ontstaat er een natuurlijk contact, waarbij de jongere eerst te weten komen wat voor soort persoon zij voor zich hebben. Er kan dus vanzelf een vertrouwensband ontstaan. Dit hoeft echter niet altijd zo te zijn. De jongere ervaart namelijk soms wel een klik met een persoon en soms niet. De jongere beslist zelf wie hij of zij in vertrouwen wil nemen en aan wie hij of zij zijn of haar problematiek

SOCIAL BROKERS

voorlegt. Er hoeft dus niet doorverwezen te worden naar een ander vertrouwenspersoon, de jongere vindt deze zelf wel.

In enkele gevallen hoeft het echter niet zo te zijn dat de jongere de SBER of SB-potentieel al lang kent en daardoor een vertrouwensband met deze persoon heeft opgebouwd. Het is dan eerder het gevoel dat de jongere bij de persoon heeft, die hij of zij in vertrouwen neemt, dan dat het een langdurige relatie is waarbij de jongere het gevoel van vertrouwen uiteindelijk ontwikkeld.

Een ander algemeen thema die voort komt uit de interviews met zowel de SBers als de SB-potentiëlen is dat de jongere zelf naar deze vertrouwenspersonen toekomt om zijn of haar probleem of problematiek voor te leggen. De benadering de SBER of SB-potentieel tegenover de jongere is daarbij doorslaggevend. Onder andere D. geeft aan dat het gevoel van respect geven aan de jongere en deze behandelen als een gelijke, ervoor kan zorgen dat de jongere zich gerespecteerd voelt. De jongere komt daarbij in een omgeving terecht waarin hij of zij zijn of haar makkelijker problemen kan vertellen. Zoals M. het verwoord is het "die verbinding van ik ben oké, jij bent oké".

Zo geven de SBers en de SB-potentiëlen aan dat de relatie die zij met de jongere hebben niet ervaren als een therapeutische- of hulpverleningsrelatie is. Zij zien zichzelf niet in de positie van een therapeut of een hulpverlener. Wanneer in hun ogen de jongere deze professionele hulp wel nodig heeft, wijst de SBER of SB-potentieel op deze vorm van hulp. Vervolgens komt de jongere dan ook aan deze hulp. Hierdoor kan het wel sneller voorkomen dat de SBER of de SB-potentieel de jongere uit het oog verliest en niet meer als vertrouwenspersoon functioneert. De relatie wordt dan veelal verbroken. Dit wordt door de SBER of SB-potentieel niet als vervelend ervaren, omdat ze weten dat de jongere goed terecht is gekomen en er altijd weer andere jongeren zijn die naar hen toe komen voor hulp.

Ervaring met SBonline

Ten eerste is aan de SBers gevraagd een voordeel op te noemen van SBonline. Voordelen die de SBers over SBonline ervaren is dat het een prettig en laagdrempelig netwerk is, waar personen hun ervaringen en kennis kunnen uitwisselen. Dit komt omdat het een online netwerk is, waardoor de toegankelijkheid ertoe hoog ligt. Daarnaast noemen verschillende SBers dat het een goed initiatief is waar jongeren anoniem geholpen kunnen worden en ook zij, als SBER, geholpen kunnen worden door de adviezen die andere SBers geven. Opmerkelijk is dat één SBER het volgende voordeel noemt: "het idee te weten dat er gelukkig ook meer mensen zijn die onze jeugd een warm hart toe dragen". Het gaat hierbij niet specifiek over SBonline, maar eerder om het netwerk die hiermee rondom de jongeren versterkt kan worden.

SOCIAL BROKERS

Deze antwoorden liggen deels in lijn met de antwoorden die SBers en de SB-potentiëlen geven over hun ervaring met SBonline. Als eerst geven zij aan SBonline als een sterk fenomeen zien. Wat als het meest prettige wordt ervaren is dat SBonline een zeer persoonlijke aanpak heeft. Wel hebben de SBers op dit moment zelf weinig gebruik gemaakt van SBonline gemaakt, omdat zij het fenomeen uit het oog zijn verloren: "in het begin log je nog wel een aantal keren in en je plaatst een keertje wat, maar als niet uitkijkt dan bloed het dood.", zoals M. zegt.

Met SBonline wordt door de SBers vervolgens een link gelegd met de opkomende participatiemaatschappij, waar ieder een steentje bij kan dragen om de jeugd verder te helpen. Daarnaast vinden de SBers de insteek van jongeren goed. Er zijn namelijk al veel projecten voor ouders, maar vaak wordt de complexe periode waar de jongeren zich in bevinden vergeten. "De jeugd komt namelijk als snel in de problemen terecht, terwijl ik denk dat zij ook problemen hebben die makkelijk opgelost kunnen worden.", zo stelt E.

Bij de SB-potentiëlen is het interview is het eerste moment waar zij in contact komen met SBonline. Zij hebben van te voren de website bekeken, maar hebben zich nog niet aangemeld als Sber, waardoor zij geen ervaringen kunnen delen over SBonline. S. gaf aan dat hij de website als onoverzichtelijk ervoer, het was lastig om de weg te vinden op de website en precies te weten te komen waar de website precies voor bedoeld was. Wel geeft hij aan dat hij het een creatief en slim plan vindt, maar zelf zou hij er geen gebruik van maken. Online is gevaarlijk om informatie op te delen, de andere mensen ken je namelijk niet, je zou dus eerst een vertrouwensband met deze persoon moeten kunnen opbouwen.

Daarentegen geven D. en K. aan dat zij de website wel als duidelijk hebben ervaren. Zij twijfelen echter wel of zij gebruik zullen maken van SBonline. D. stapt zelf, net als S., liever naar een fysiek persoon toe die hem verder kan helpen, dan dat hij dit met vreemden gaan bespreken. K. geeft aan dat ze beroepsmatig dit eerst met collega's zou moeten bespreken. Privé kan het meer potentie hebben, omdat ze hierdoor meer expertise kan opbouwen. Alleen wil ze privé wel haar noodzakelijke afstand houden van haar werk. Daarnaast stelt ze de vraag: "Wat doet een jongere uit Overvecht of Kanaleneiland die niet zo'n netwerk geeft? De wegen niet weten? Er zijn zoveel leerlingen die geen mensen om zich heen hebben die een Sber zijn".

Elf SBers aan dat SBonline gebruiksvriendelijker kan worden, door bijvoorbeeld een applicatie [APP] van SBonline te maken. Op deze manier kan SBonline ook beter via de mobiele telefoon (of gsm) gebruikt worden. Daarnaast geven de SBers aan dat het prettig is om meer herinneringsberichten te krijgen, zodat ze actief kunnen blijven op SBonline.

Als laatst is aan de SBers gevraagd hoe SBonline inhoudelijk beter kan worden. Dertien SBers geven aan dat SBonline inhoudelijk beter kan worden als meer SBers zich

SOCIAL BROKERS

zullen aanmelden. Op deze manier kan er namelijk meer kennis worden geworven, waarmee de jongeren verder worden geholpen. Daarnaast geven een aantal SBers aan dat het betrekken van professionals bij SBonline een bijdrage kan worden aan SBonline. Vervolgens geven de SBers opnieuw aan dat door betere activering van de SBers SBonline ook inhoudelijk beter kan worden.

Ervaringen met de jeugdhulp

De SBers zijn allen (in)direct een keer in aanraking geweest met een vorm van jeugdhulp. Contact met de jeugdhulp hebben zij verkregen door middel van (vrijwilligers)werk of persoonlijke ervaringen. Zo hebben E. en D. zelf persoonlijk contact gehad met een vorm van jeugdhulp voor hun kinderen. Op deze manier hebben ze de hulp persoonlijk kunnen ervaren. Zij geven aan dat zij niet geheel tevreden waren over de hulp die zij kregen.

Positieve ervaringen

Elke Sber en SB-potentieel geeft aan dat de hulpverlening, in hun opzicht, hun best doet om de jongere verder te kunnen helpen. De mensen die er werken hebben namelijk de juiste intentie om de jongere verder te kunnen helpen. Positief aan de jeugdhulp is dat men weet hoe deze te bereiken is en dat ze weten waar zij de hulp kunnen vinden. De gesprekken die de verschillende SBers en SB-potentiëlen hebben gevoerd met onder andere bureau Jeugdzorg, blijken als positief ervaren te zijn. De hulpverleners kunnen naar je luisteren, vatten goed samen en kunnen een persoon zijn waar jij ook eens een keer je hart aan kan luchten.

K. werkt zelf beroepsmatig (als zorgcoördinator) regelmatig samen met verschillende vormen van jeugdhulp, zoals de GGZ, leerplicht, begeleidend passend onderwijs en school maatschappelijk werk. De samenwerking met deze verschillende instanties wordt door K. als positief ervaren. Met deze instanties kunnen ze samen op professionele wijze een probleem van een kind bespreken en vervolgens actie ondernemen. Een samenwerking is hierbij cruciaal, zodat ieder even goed op de hoogte is over de situatie van het kind.

Negatieve ervaringen

M. en E. geven aan dat de hulpverlening tekortschiet, er wordt namelijk te veel op bezuinigd. De hulpverlening zou zich moeten aansluiten bij jongeren. Er moet eerder gekeken worden naar de lange termijn effecten, dan naar een goedkoop alternatief dat werkt op de korte termijn. Door preventief en op tijd geld te steken in de hulpverlening aan jongeren, kan een jongere de kans krijgen om een goede start te maken in de maatschappij.

Hulpverleners zouden een nieuwe houding moeten krijgen. Hulpverlener ben je, volgens R., namelijk niet alleen van 09:00 uur tot 17:00 uur, je moet er meer tijd in steken

SOCIAL BROKERS

en ervoor zorgen dat je altijd bereikbaar bent. M. is het hiermee eens: “op sommige momenten heb je zo’n iemand (een hulpverlener) helemaal niet nodig, maar op een ander moment als je ze wel nodig hebt, dan zijn ze niet bereikbaar.” De hulpverleners die zich in zouden moeten zetten, zouden echte professionals moeten zijn die generalistisch te werk gaan. Op dit moment hebben de mensen die er werken niet genoeg persoonlijke ervaring, waardoor ze juist ook de verkeerde adviezen mee kunnen geven.

De hulp sluit niet aan op wat de jongere nodig heeft. Wanneer een jongere namelijk hulp gaat zoeken, is deze op zijn of haar piek van problematiek. Hij of zij moet dan onmiddellijk hulp krijgen. Dit krijgt de jongere echter niet, waardoor de problematiek verder escaleert.

Een volgend kritiekpunt op de Jeugdzorg is dat het lastig is om hulp te vinden voor een jongere, wanneer zij de leeftijd van 18 hebben bereikt. Jongeren kunnen alleen in een vervolgtraject komen tot hun 21ste, wanneer de jongeren voor hun 18de verjaardag zorg heeft ontvangen. Daarna moet de jongere zelf uitzoeken welke zorg het beste bij hen past.

Wanneer de jongere in aanraking is gekomen met de hulpverlening, is het vervolgens moeilijk om zelf contact te blijven houden met de jongere. Verschillende SBers en SB-potentiëlen geven aan het contact te verliezen, maar dit komt wellicht ook doordat zij door de hulpverlening niet tot de belangrijkste personen van de jongere worden gerekend. Daarnaast kun je als vertrouwd persoon van de jongere ook de regie over de zorg van de jongere verliezen. Zo twijfelt S. erover om snel naar de hulpverlening te stappen of een melding te maken. Want wat gebeurt er als je een verkeerde melding doet?

Vormgeving van de PCS

Inzet van eigen netwerk

De Sber of SB-potentieel zet het eigen netwerk weinig in bij hulpverlening aan jongeren. De voornaamste reden die wordt genoemd, is dat zij niet het vertrouwen van een ander persoon willen schaden. Juist door de problemen van de jongere niet aan anderen te vernoemen, kan je als Sber of SB-potentieel meer worden gewaardeerd. Alleen in grotere groepen, waar meerdere mensen met de jongere te maken krijgen (zoals leidinggroepen, of trainingsgroepen), wordt bijvoorbeeld kort genoemd dat de jongere niet even lekker in zijn vel zit. In die gevallen dat de problematiek voor hen lastig is om mee om te gaan is de Sber of SB-potentieel toch geneigd om een ander in te schakelen. Hierbij maken de SBers en SB-potentiëlen gebruik van het netwerk rondom de jongere. E. heeft bijvoorbeeld eens de ouders van een jongere ingeschakeld. Het ging hierom een jongere die aan zelfmutilatie deed. In overleg met de jongere heeft hij contact opgenomen met de ouders, om deze te informeren. Alleen persoonlijke details, die de jongere vertelt, worden niet aan derden doorgegeven. Een ander voorbeeld van D., gaat over een jongere die thuis problemen had. D.

SOCIAL BROKERS

heeft een ander persoon, een docent, in het netwerk van de jongere ingeschakeld. Dit heeft D. gedaan, omdat een school meer zicht heeft op de vormen van hulp die geboden kan worden aan de jongere.

K. ervaart de hulp die zij aan jongeren verleent anders dan de andere SBers en SB-potentiëlen. Doordat K. werkt als zorgcoördinator is zij verplicht om de betrokkenen binnen school op de hoogte te stellen van de situatie waarin de jongere zich verkeert. Op deze manier bestaat de mogelijkheid dat er sneller en beter doorverwezen kan worden naar hulp die de jongere nodig heeft. Hierbij wordt gelijk aan de jongere verteld dat K. de problematiek van de jongere moet vermelden aan anderen. Het is nog nooit voorgekomen dat de jongere dit als vervelend heeft ervaren.

Naast dat de SBers en de SB-potentiëlen het netwerk van de jongere inschakelen bij (extreme) problematiek, worden de SBers en de SB-potentiëlen zelf ook ingeschakeld door anderen. Zo komen niet alleen de jongeren zelf naar de SBER of SB-potentieel toe, maar blijken ook ouders en/of vrienden naar de SBER of SB-potentieel te stappen voor hulp omtrent de jongere. Er wordt dan advies gevraagd over hoe zij het beste met de jongere om kunnen gaan, of er wordt gevraagd of de SBER of SB-potentieel zelf met de jongere in contact wil komen.

Visie op gezamenlijk opvoeden

De SBers en SB-potentiëlen zijn voor een maatschappij waar ieder de jongere kan opvoeden. Het is alleen lastig om deze maatschappij vorm te geven. K. geeft bijvoorbeeld aan dat ouders zelf niet willen dat anderen zich met de opvoeding van hun kind gaan bemoeien: "Zij weten immers het best hoe zij met hun kind kunnen omgaan". Terwijl M. de noodzaak ervan inziet: "ik zie ook veel zelfzuchtige ouders, die wel eens wat meer verantwoordelijkheid mogen nemen door om het kind serieus te nemen." Vervolgens geeft M. aan dat ouders te geborgen zijn. De ouders willen niet dat de problematiek die in hun huis gaande is, aan anderen bekend wordt. Hierdoor blijven de problemen thuis, afgesloten van de rest van de maatschappij, waardoor het lastig wordt om binnen te dringen.

Samen kan er echter meer bereikt worden dan dat iemand alleen kan doen. Gezamenlijk opvoeden zou een uitkomst kunnen bieden, waarin ieder elkaar helpt en ieder ook let op de jongeren in zijn of haar omgeving. Dit is echter volgens K. en R. een utopie of een romantisch ideaal. Er wordt te veel verwacht van de ouders en de maatschappij eromheen, terwijl de sociale controle niet meer bestaat. "Om gezamenlijk op te kunnen voeden is het van belang dat we ook dezelfde normen en waarden hebben, maar die hebben we niet meer en dat hoeft ook niet meer." Zo stelt R.. Hier geeft R. aan dat er in een multiculturele maatschappij als Nederland, het lastig kan zijn om de sociale controle weer in te voeren. Waar kan namelijk de grens worden getrokken? K. ziet meer kansen in het

SOCIAL BROKERS

gezamenlijk opvoeden, maar stelt hierbij wel dat er een wederzijdse acceptatie moet plaatsvinden tussen de school en de ouders. Door deze acceptatie van beide rollen in de opvoeding van het kind, kan de maatschappij ook eerder betrokken worden bij de opvoeding.

Voorzieningen

Voor de jongeren zijn er weinig voorzieningen die gebruikt kunnen worden na schooltijd. De omgeving waarin zij na schooltijd terecht komen, ervaart hun aanwezigheid als negatief. De jongeren worden verzocht (soms hardhandig) om weg te gaan. Alleen als een jongere lid is van een vereniging of geld betaalt voor buitenschoolse activiteiten, kunnen zij ergens terecht. Maar toch duikt hier de vraag op: "Hoe ga je dan om met de jongere die geen geld hebben?", zo stelt M.

Op korte termijn zien de SBers binnen de gemeenten geen verbeteringen in de voorzieningen voor jongeren. Het beste zou zijn als de gemeenten zouden investeren in een voorziening waar alle jongeren terecht kunnen, zoals een buurthuis of een basketbalveldje. Ondanks te weinig voorzieningen hebben zowel de SBers als de SB-potentiëlen het gevoel dat de jongere zich veilig voelt in de wijk.

Er is echter een verschil te vinden tussen grote en kleine gemeentes. Grotere gemeentes hebben namelijk een groter budget en zijn daardoor beter in staat voorzieningen voor de jongeren te creëren dan kleinere gemeentes. In grotere gemeentes zijn er ook eerder jeugdhuizen aanwezig, waar de jongeren terecht kunnen.

De SB-potentiëlen geven juist aan dat er genoeg voorzieningen zijn in de omgeving rondom Utrecht. Jongeren kunnen in een grote stad als Utrecht overal terecht, zowel ter betaling als gratis. Er zijn onder andere buurthuizen, maar er is ook een mogelijkheid om culturele centra te bezoeken. Voor de jongere hoeft dus geen reden te zijn om op straat te gaan 'hangen'.

Discussie

In hoeverre zetten vrijwilligers zich in bij de preventieve online interventie Social Brokers, binnen het kader van een PCS?

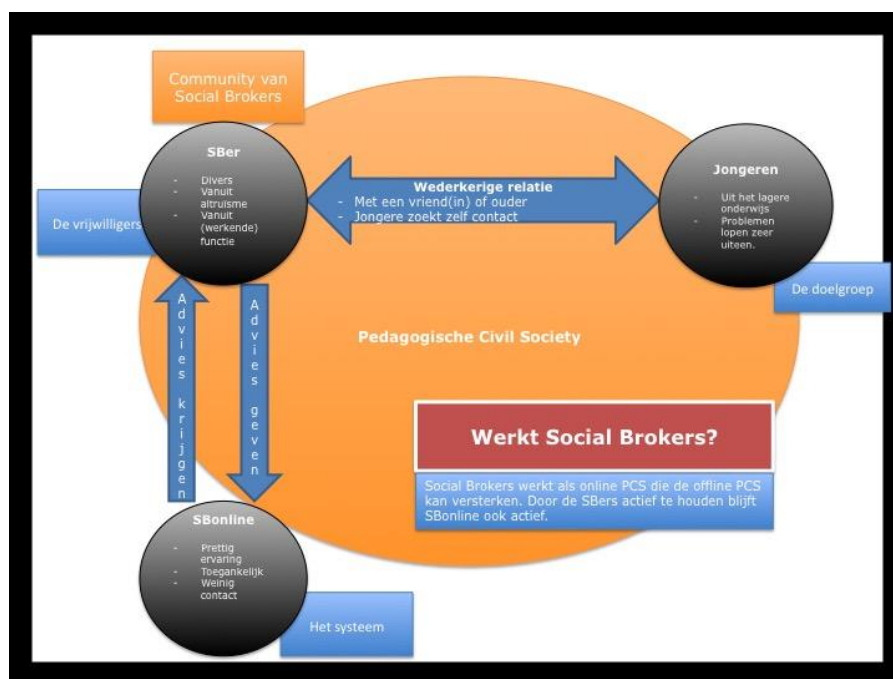
De geïnterviewden geven aan dat zij een voorstander zijn van de term 'gezamenlijk opvoeden'. Vervolgens geven zij ieder een beeld weer van hoe de PCS op dit moment gevormd is. Het blijkt dat momenteel (in hun omgeving) ouders (en jongeren) anderen er weinig tot niet betrekken bij de opvoeding of problematiek van hun jongere. Het is een taboe geworden om daar met anderen over te spreken. De geïnterviewden geven wel aan dat ze dit graag veranderd zouden willen zien. Deze uitkomst bekrachtigt het onderzoek van Kesselring en collega's (2010). Ouders hebben namelijk de voorkeur om de opvoeding voor zichzelf te houden. Zij weten het immers beter dan de anderen om hen heen. Maar

SOCIAL BROKERS

toch geeft 80% aan dat zij graag zien dat buurtbewoners bijdragen aan de opvoeding van de kinderen (Kesselring et al., 2010). Dat iedereen echter 'gezamenlijk gaat opvoeden' is een romantisch ideaalbeeld, volgens de SBers, omdat er te veel van de ouders en de omgeving eromheen wordt verwacht. Dus ondanks dat de SBers en de SB-potentiëlen graag een verandering zouden willen zien, kan het nog jaren duren voordat deze verandering door is. Ondanks dat de SBers als vertrouwenspersoon van een jongere actief zijn op SBonline en daarmee het netwerk van jongeren versterken, en de SB-potentiëlen zelf ook SBonline als een goed initiatief zien, wordt het natuurlijke offline netwerk van jongeren niet versterkt. Zoals de SBers en SB-potentiëlen aangeven houden zij liever de problematiek van de jongeren bij zichzelf. Pas wanneer de problematiek escaleert wordt er andere hulp ingeschakeld. Aan de ene kant wordt het vertrouwen van de jongere gewaarborgd, maar aan de andere kant kan ook hierdoor de hulpverlening voor de jongere te laat worden ingeschakeld.

SBonline heeft potentie om een uitkomst te bieden om de PCS offline verder vorm te geven. Sommigen geven immers aan na aanvankelijk gebruik van SBonline minder te gebruiken. Daarnaast ervaart een drempel om persoonlijke informatie uit te wisselen. Door echter een online platform te creëren waar SBers anoniem advies kunnen vragen en geven, blijft de jongere onzichtbaar en wordt zijn of haar vertrouwen niet geschaad. Daarnaast kan op deze manier ook een voorbeeld gegeven worden over hoe je met anderen de zorg en opvoeding rondom jongeren kan vormgeven. Doordat ieder een oogje houdt op de jongere, zowel offline als online, kan er een moderne manier van 'gezamenlijk opvoeden' worden gecreëerd.

Model 2: Antwoord op deelvragen

1a: Wie zijn de SBers en wat motiveert hen?

Profiel van de Sber

Uit de resultaten kan er worden aangegeven dat momenteel de meerderheid van de populatie die zich heeft aangemeld als Sber van het vrouwelijk geslacht is. Dit komt overeen met de resultaten uit het onderzoek van McCudden (2000), welke aangeeft dat er meer vrouwelijke vrijwilligers zijn dan mannelijke vrijwilligers. Daarnaast bevindt de grootste groep van SBers zich in een leeftijdscategorie van 16 tot 25 jaar.

Een volgend interessant gegeven is de plek van herkomst van de Sber. De meeste SBers komen uit de Randstad en Zuid. Dit kan komen doordat het initiatief SBonline zich op dit moment richt op de gemeentes binnen deze gebieden en minder op de gemeentes in het Noorden en Oosten. Om meer SBers uit deze regio te trekken is het belangrijk dat het initiatief SBonline zich meer zal focussen op deze regio.

Uit de steekproef komt vervolgens naar voren dat de typische Sber getrouwd is en kinderen heeft en zijn of haar beroep uitoefent op overwegend sociaal vlak. Hierdoor kunnen SB-potentiëlen beter worden gezocht en bereikt. Wat uit bovenstaande blijkt is dat de groep SBers zeer gevarieerd is. De ene subgroep is echter meer vertegenwoordigd dan de andere subgroep. Er bevinden zich meer vrouwen dan mannen en de grootste subgroep betreft studenten. Om de groep SBers snel te vergroten zou op het eerste gezicht contact kunnen worden opgenomen met vrouwelijke studenten. Om de groep SBers verder te versterken is het echter beter om te zoeken naar personen die minder goed zijn vertegenwoordigd in de populatie, zoals mannen van 45 jaar en ouder. Daarnaast kan er gekeken worden naar wat hun beweegredenen zijn om zich wel of niet aan te melden als Sber. Op deze manier wordt de groep SBers meer divers en kan dit ervoor zorgen dat er andere inzichten en ervaringen op het platform kunnen worden gedeeld. Doordat er verscheidene en meer adviezen worden gegeven aan de Sber, kan de problematiek van de jongere sneller worden opgelost. De kans wordt dan namelijk groter dat de Sber het juiste advies ontvangt.

Motieven van de SBers

In het onderzoek van Haski-Leventhal (2012) komt naar voren dat jongeren het als prettig ervaren wanneer zij geholpen worden door vrijwilligers, omdat zij hun altruïstische waarden tonen. Algemeen gezien verkiezen jongeren de hulp van vrijwilligers boven de hulp van betaalde krachten. Dit onderzoek geeft aan dat vrijwilligers zelf ook graag jongeren helpen en dus werken vanuit hun altruïstische waarden (zie model 2). Zowel uit het perspectief van de jongere als de vrijwilliger wordt vrijwilligerswerk en de hulp aan jongeren als positief ervaren. Bij het onderzoek van Grönlund en collega's (2009) komt ook naar voren dat studenten voornamelijk aangeven vrijwilligerswerk uit te oefenen vanuit altruïsme

SOCIAL BROKERS

en leerperspectief. In dit onderzoek komen de resultaten van zowel de aanmeldgegevens als de interviews overeen met bovenstaande onderzoeken. Hieruit kan worden geconcludeerd dat in eerste instantie de normen en waarden van de SBers vooral ligt bij het helpen van de jongeren.

Op de andere motieven wordt echter laag gescoord. Zo wordt het inzetten van eigen ervaringen maar 39 keer genoemd. Dit terwijl er daadwerkelijk 'ervaringsdeskundigen' op het platform zitten. Juist vanuit de kracht van ervaringsdeskundigen kan er advies worden gegeven aan andere SBers. Om SBonline verder te versterken, wordt aangeraden om de SBers met ervaring meer aan te moedigen om actief te worden en te blijven. Wanneer er zich namelijk meer ervaringsdeskundigen zich bevinden op SBonline kan er beter advies op maat worden gegeven voor een bepaald probleem. Wanneer een persoon namelijk spreekt vanuit eigen ervaring, is de kans groter dat het advies voor een ander ook kan helpen.

1b: Wie zijn de jongeren en welke problemen ervaren zij?

Profiel van de jongere

Vanuit de literatuur blijkt dat jongeren pas naar de hulpverlening toestappen, wanneer zij geen andere mogelijkheid meer kunnen bedenken (Rickwood, 2005). Op dat moment zijn de problemen van de jongere vaak al in zoverre geëscaleerd, dat de hulp eigenlijk te laat wordt toegepast.

Er is echter nog niet eerder onderzocht wat het profiel is van de jongeren die zich nog niet hebben aangemeld bij de hulpverlening, maar wel met (milde) problematiek kampen. Met dit onderzoek is er indirect een beeld van deze jongeren geschetst, door middel van wat de SBers aangeven over de jongeren. Het geslacht van de jongere is bijna gelijk verdeeld. De jongeren die geholpen worden door de SBers, volgen een 'lage' opleiding, zijn bovenal student en hebben een gemiddelde leeftijd van 18,5 jaar. Hier ligt de range echter zeer breed, waar de jongste jongere die geholpen wordt 6 jaar is en de oudste 28 jaar. Dit betekent dat SBonline een groter bereik heeft van jongeren die indirect geholpen kunnen worden. Om echter een duidelijker beeld te krijgen van de jongeren zou er een groter aantal SBers moeten worden ondervraagd.

Problematiek van de jongere

Jongeren zoeken op het internet informatie op wanneer zij problematiek ervaren op het gebied van romantiek en relaties, vrienden, familie en school (Gould et al., 2002; Horgan & Sweeney, 2010). Deze onderwerpen komen ook terug in het onderzoek (zie model 2). Zo blijkt dat de SBers de jongeren ook helpen op het gebied van familie, werken en relaties. Dit kan komen doordat de jongeren pas hulp gaan zoeken op het internet, als zij geen hulp kunnen krijgen of durven te vragen aan hun vertrouwenspersonen om hen heen (Gould et al., 2002). Opmerkelijk is dat de SBers het meest advies geven over de toekomst

SOCIAL BROKERS

en dat bij het thema school, oftewel studeren, minder dan gemiddeld advies wordt gegeven aan de jongeren, terwijl de SBers wel aangeven hier meer dan gemiddeld kennis over te bezitten. Dat er weinig advies wordt gegeven omtrent studeren, kan komen doordat de jongeren zelf niet aangeven hier advies over te willen ontvangen van SBers. Ook kan het zo zijn dat de jongeren anderen binnen hun PCS vragen om advies, zoals een schooldecaan, een ouder of vriend(in) die geen Sber is.

Door het verschil te zien tussen de kennis die de SBers hebben van de verschillende thema's en de adviezen die zij geven aan de jongeren over verschillende thema's, wordt hieruit duidelijk dat de SBers minder advies geven aan de jongeren dan dat ze hierover kennis hebben. Een goede verklaring hiervoor kan zijn dat de jongere op de verschillende thema's minder advies vragen aan de SBers op basis van hun expertise. Zoals de geïnterviewden ook aangeven, is dat zij pas advies kunnen geven aan de jongeren, wanneer de jongere zelf naar hen toekomt. Pas dan is er zekerheid dat de jongere het advies van de Sber wil aannemen, omdat deze er zelf om vraagt. De Sber heeft meer dan gemiddeld kennis heeft op verschillende thema's, en bezit dus de kennis om de jongere verder te helpen. Dit kan de Sber natuurlijk alleen doen, maar juist samen hebben de SBers gemiddeld meer kennis. Of dit via SBonline werkt is echter nog de vraag. Zoals de SBers aangeven in de interviews, is dat zij momenteel weinig tot niet actief zijn op SBonline, waardoor het lastig is om advies te kunnen geven aan andere SBers. Wel zien de SBers het als een goed initiatief en hebben het idee dat SBonline daadwerkelijk kan helpen om adviezen te delen. De vraag die hierbij gesteld kan worden is of de SBers het platform gebruiken wanneer dit echt nodig is.

Het soort problematiek waar de geïnterviewden veelal mee in aanraking komen is anders dan de problematiek die de jongere opzoeken op internet en die het overgrote deel van de SBers aangeeft advies over te geven. De geïnterviewde geven namelijk aan in aanraking te komen met problematiek over onder andere de familie van de jongere, alcohol, drugs, zelfmutilatie, het hebben van een stoornis, depressie, een overleden dierbare of het missen van een toekomstperspectief. Dit geeft echter wel aan dat zowel de SBers uit de steekproef als uit de interviews met zeer verscheidene soorten problematiek te maken krijgen. Op alle verschillende thema's hebben de SBers wel eens advies gegeven, waardoor de problematiek dus ook zeer uiteenloopt. Alleen over het thema 'zelfmoord' wordt weinig advies gegeven. Deze problematiek wordt ook niet door de jongere of de geïnterviewde genoemd. Uit het CBS (2015) blijkt dat relatief weinig jongeren zelfmoord plegen, toch is zelfmoord één van de grootste doodsoorzaken van de jongeren, In 2009 was zelfmoord de tweede meest voorkomende doodsoorzaak van jongeren. Juist doordat de SBers zelf weinig kennis hebben op dit vlak en wellicht niet weten hoe ze ermee om moeten gaan, kan ervoor

SOCIAL BROKERS

zorgen dat een jongere juist niet op tijd geholpen kan worden. Het is dus cruciaal dat de SBers hier meer kennis over krijgen, om de jongere op tijd te kunnen helpen en signaleren dat de jongere zelfmoordneigingen heeft.

1c: Wat voor relaties hebben de SBers met de jongeren?

Relatie tussen de jongere en de Sber

In de relatie tussen de jongere en de Sber komt naar voren dat de relaties vriend(in) en ouder het meest voorkomen (zie model 2). Dit komt overeen met de studie van Rickwood (2005). Hierin komt naar voren dat adolescenten eerder geneigd zijn om hun problemen aan familie en vrienden voor te leggen en dat zij ook eerder van hen advies aannemen. Een verklaring die hiervoor al is gegeven, is dat de jongere al een vertrouwensband met hun familie en vrienden hebben opgebouwd (Faulkner & Wood, 2014). Juist deze vertrouwensband kan ervoor zorgen dat problemen eerder kunnen worden opgelost. Opmerkelijk is wel dat één van de thema's waar de SBers advies over geven aan de jongeren het thema familie is.

Bovenstaande is tegenstrijdig met wat de geïnterviewden aangeven in welke vorm zij een relatie hebben met de jongere. Hieruit komt eerder naar voren dat de SBers vanuit hun (vrijwilligers)werk met jongeren in contact komen en ook vanuit deze rol de jongeren advies geven. Wel zijn ook deze relaties gebaseerd op vertrouwen vanuit de jongere. De jongere vertrouwt dus in zoverre de vrijwilliger dat deze geneigd is over zijn of haar problematiek te kunnen vertellen. Deze relatie blijkt echter wel kortstondig te zijn, totdat de jongere het advies van de vrijwilliger goed heeft kunnen toepassen.

Concluderend kan hierbij worden gezegd dat de jongere eerder geneigd is iemand op te zoeken die zij vertrouwen. Dit is in de meeste gevallen iemand die dicht bij ze staat (zoals een familielid of een vriend(in)), maar het kan ook iemand zijn waar ze gelijk het gevoel bij krijgen die ze kunnen vertrouwen. In het laatste geval hoeft de jongere de persoon dus niet lang te kennen of een vertrouwensband mee te hebben opgebouwd. Het is het gevoel van wederzijdse respect en vertrouwen die de jongere ervaart bij deze (tijdelijke) vertrouwenspersoon.

2: Hoe wordt SBonline door de SBers ervaren?

Ervaring met SBonline

De voordelen die SBers over SBonline genoemd hebben zijn onder andere; het is een laagdrempelig netwerk, het is een goed initiatief en jongeren en SBers kunnen via SBonline goed geholpen (zie model 2). Deze voordelen dragen bij aan wat er momenteel goed gaat binnen SBonline. De SBers geven hiermee aan dat het concept dat SBonline uitdraagt iets unieks is en ook een concept is waarvoor zij graag zouden willen werken. De insteek die SBonline heeft ingenomen, namelijk dat het om jongeren gaat en de jongeren via het

SOCIAL BROKERS

netwerk indirect worden bereikt, wordt over het algemeen als prettig ervaren bij de SBers. Dit wordt beaamd door de geïnterviewden.

Over de technische en de inhoudelijke verbetering van SBonline weiden jammer genoeg weinig SBers uit. Dit kan in eerste instantie liggen aan de vraagstelling, maar ook op dat het een open vraag was en de respondenten weinig tijd voor hadden om deze in te vullen. Daarnaast is het ook zeer goed mogelijk dat de SBers in eerste instantie zelf daadwerkelijk vinden dat er geen verbeteringen aan SBonline hoeft plaats te vinden. Dit is echter niet door de SBers zelf aangegeven.

De geïnterviewden hebben een andere kijk op het gebruik van SBonline. Zo geven de geïnterviewde SBers aan dat zij het inderdaad een goed initiatief vinden, maar het online netwerk door de jaren heen uit het oog zijn verloren. Om inhoudelijk beter te worden als SBonline, zou er wellicht niet alleen aan werven van vrijwilligers moeten worden gedaan, maar ook aan het behoud van de vrijwilligers. Bij veel vrijwilligersorganisaties wordt er vooral ingezet op het werven van vrijwilligers (Gaag & Klein, 2012). Hierdoor voelen de eerder geworven vrijwilligers zich niet meer betrokken bij het project en zullen sneller de keuze maken zich niet meer in te zetten als vrijwilliger.

Daarnaast geven de SB-potentiëlen die geïnterviewd zijn aan dat zij twifelen om zich aan te melden als Sber op SBonline. Zij zien SBonline ook als een platform waar personen die zich hebben aangemeld vreemden voor hen zijn. Zij moeten hier eerst een vertrouwensband mee opbouwen. Bij een online netwerk kan ook het gevaar ontstaan dat je met een persoon spreekt, die eigenlijk niet degene is die hij of zij beweert te zijn. Hierdoor kunnen bepaalde problemen die je met elkaar bespreekt ook in verkeerde handen terecht komen. Zo is wellicht meer anonimiteit wenselijk op het platform, waarbij je bijvoorbeeld totaal niet aangeeft wie jij als Sber bent, zodat niemand terug kan komen bij jou. Alleen kan dan de vertrouwensband tussen de verschillende SBers niet ontstaan. Om deze vertrouwensband toch te scheppen, zijn er offline meetings nodig, waar de verscheidene SBers fysiek met elkaar contact kunnen opnemen. Op deze manier weten de verschillende SBers wel met welke SBers zij te maken hebben op SBonline. Om het vertrouwen in SBonline beter en sneller te ontwikkelen zal SBonline zich moeten richten op het verder uitdragen van de regels die aan de SBers worden gesteld op het platform.

Deelvraag 3: Hoe verhoudt de PCS in SBonline zich met de huidige Jeugdhulp?

Ervaring met de jeugdhulp

De ervaringen met de jeugdhulp kunnen als zowel positief als negatief worden geïnterpreteerd. De geïnterviewde SBers en SB-potentiëlen hebben de mening dat de mensen die in de jeugdhulp werken, hun uiterste best doen voor de jongeren. Er geeft echter maar één geïnterviewde aan dat zij verdere positieve ervaringen heeft met de

SOCIAL BROKERS

jeugdhulp. Dit kan komen, doordat zij werkt als zorgcoördinator en hierdoor sneller met verschillende instanties rondom de jeugdhulpverlening in aanraking komt. De insteek van de hulpverlening wordt dus als positief ervaren, daarnaast is de hulpverlening ook noodzakelijk voor de jongeren.

De geïnterviewden geven aan dat er een aantal kritiekpunten is op de jeugdhulp. Zo schiet de jeugdhulp ten eerste tekort, er wordt te veel op de jeugdhulp bezuinigd, waardoor het lastig is om de juiste hulp voor de jongere te vinden. Ten tweede is de hulpverlening maar kort bereikbaar, namelijk van 09:00 tot 17:00 uur, terwijl de jongere 24/7 hulp zou moeten krijgen. De jongere zou ook gelijk hulp moeten krijgen, wanneer de jongere aangeeft die hulp nodig te hebben. Anders kan de problematiek van de jongere verder escaleren. Ten derde is het voor een jongere boven de 18 lastig om hulp te zoeken. Juist wanneer de jongere los wordt gelaten in de maatschappij, moet deze ook zelf op zoek gaan naar de hulpverlening. Er is geen controle meer op de jongere. Als laatste geven de geïnterviewde aan dat wanneer de jongere in aanraking is gekomen met de hulpverlening, dat het voor hen als vertrouwd persoon moeilijk wordt om in contact te blijven met de jongere.

De vraag die rest is, wat zou er verbeterd kunnen worden een de jeugdhulp? Om tegemoet te komen aan de kritiekpunten van de jongere, zou makkelijk gezegd kunnen worden dat er minder bezuinigd zou moeten worden op de jeugdhulp. Dit is echter lastig te organiseren. Waar wel op kan worden ingestoken is dat een organisatie 24/7 bereikbaar moet zijn en dat op het moment advies kan worden gevraagd die onmiddellijk kan worden gegeven. Met SBonline kan dit worden geboden aan het netwerk rondom de jongere heen. SBonline is namelijk een online netwerk die 24/7 bereikbaar is. Waar de jeugdhulp verder op kan insteken, is om meer systematisch de jongeren te benaderen. Hierin gaat het niet alleen om het meer betrekken van de familie, maar juist ook de andere vertrouwenspersonen van de jongere. Deze vertrouwenspersonen kunnen immers ook degenen zijn die het advies hebben gegeven aan de jongere om naar de jeugdhulp toe te stappen. De vertrouwenspersonen kunnen daarnaast meer steun bieden aan de jongere om vervolgens ook in het traject van de jeugdhulp te blijven.

Voordelen en beperkingen

In dit onderzoek is het grote voordeel dat er gebruik is gemaakt van drie verschillende fases in het onderzoek. Hierdoor kon gebruik gemaakt worden van data over de gehele populatie, een steekproef en kwalitatieve diepte-interviews met enkele SBers en SB-potentiëlen. Op deze manier kunnen de resultaten elkaar gelijk onderbouwen.

De grootste beperking aan het onderzoek is dat de steekproef zeer klein is (N=32). Hierdoor is het mogelijk dat deze ook de populatie niet goed representeert en daardoor de

SOCIAL BROKERS

resultaten niet volledig kunnen worden gevalideerd. Daarnaast kan er hierdoor niet een volledig beeld worden geschetst over wie de SBers en de jongeren zijn.

Aanbevelingen

Voor verder onderzoek

Het is belangrijk om rekening te houden met hoe de verschillende participanten kunnen worden geworven. Het blijkt dat veel SBers niet reageren op een online vragenlijst. Wellicht is het een betere methode om de SBers zelf persoonlijk te benaderen en op die manier wel meer responsie te krijgen. Voor volgend onderzoek wordt ook sterk aangeraden om nog eens de persoonlijke algemene data van de SBers te onderzoeken. Op deze manier kunnen de verschillen met huidig onderzoek worden aangeduid en gekeken worden of de SBers die zich aanmelden bij SBonline hetzelfde profiel behouden, of dat er meer variatie is.

Het is aan te raden om in volgend onderzoek dieper in te gaan op de relatie tussen de jongere en de Sber. Uit dit onderzoek is namelijk niet naar voren gekomen in hoeverre de Sber zichzelf als vertrouwenspersoon van de jongere ziet en in hoeverre de jongere gebruik maakt van de adviezen van de jongere. Ondanks dat de jongeren zelf anoniem blijven op het platform, is het wellicht wel mogelijk om de jongeren zelf te kunnen bereiken via de SBers. Op deze manier kunnen de gegevens die de SBers over de jongeren hebben gegeven vergeleken worden met hoe de jongeren bijvoorbeeld over het gegeven advies denken en in hoeverre zij zich mede door dit advies geholpen voelen. Wanneer dit bekend is kan duidelijker worden aangegeven of SBonline ook daadwerkelijk werkt en haar doel bereikt. Namelijk: het verminderen van (algemene) milde problematiek en het voorkomen van zwaardere problematiek bij jongeren tussen de 10 en 24 jaar oud.

Bij SBonline hebben meer vrouwen zich aangemeld dan mannen. Dit komt overeen met eerder onderzoek. Op dit vlak kan worden geconcludeerd dat vrouwen eerder geneigd zijn tot het verrichten van vrijwilligerswerk. Voor volgend onderzoek is het interessant om na te gaan of vrouwen in wezen zichzelf meer willen neerzetten als vrijwilliger dan mannen. Om de motieven van de verschillende vrijwilligers duidelijker te krijgen moet worden gekeken naar de verschillende motieven tussen mannen en vrouwen. Vervolgens kan er worden onderzocht waarom er nu minder mannen zich aanmelden als vrijwilliger dan vrouwen.

Voor SBonline

Uit de resultaten blijkt dat momenteel de meerderheid van de populatie van het vrouwelijk geslacht is. De meest voorkomende relatie met de jongere is die van ouder of vriend(in) van de jongere. Verder blijkt de meeste SBers getrouwd zijn met kinderen. Om meer en sneller SBers te kunnen vinden, kan er worden gedacht om bijvoorbeeld vrouwelijke studenten aan te spreken en deze van SBonline te laten weten. Om echter een

SOCIAL BROKERS

zo gevarieerd netwerk te hebben, kan beter worden gezocht naar meer SBers van het mannelijk geslacht. Op deze manier kunnen waarschijnlijk meer inzichten worden gegeven op SBonline. Zo kan er op één enkele vraag meerdere adviezen worden gegeven, waaruit de Sber vervolgens het beste advies kan kiezen die bij zijn of haar jongere het best kan helpen.

Vervolgens blijkt dat de meeste SBers die zich hebben aangemeld uit de regio Randstad of Zuid komen. Ook hierbij is het voor de variatie aan SBers op SBonline aan te raden om meer actief te zoeken naar SBers in de regio Noord/Oost. Hierdoor is de kans groter dat de jongeren uit deze regio ook sneller en beter worden geholpen.

Mede door kritiek die op online preventies wordt gegeven (Barak et al., 2008), kan SBonline dit tegengaan door meer face-to-face contact plaats te laten vinden en daarmee juist de waarde van een online netwerk aan te tonen. Hierdoor weten de SBers wie de andere SBers zijn en kunnen ze elkaar daardoor beter leren te vertrouwen. Op deze manier kan er ook offline een PCS worden gecreëerd.

Om het netwerk te kunnen blijven vergoten, maar vooral te kunnen blijven versterken, is het behoud van SBers zeer belangrijk. De geïnterviewde geven aan dat zij voor langere tijd niets van SBonline hebben gehoord, waardoor zij SBonline uit het oog zijn verloren. Dit is een veelvoorkomend probleem die bij andere vrijwilligersorganisaties voorkomt. SBonline zou het behoud van SBers kunnen blijven bewerkstelligen door de vrijwilligers een goed gevoel te geven bij het werk wat ze uitvoeren en dat ze zich daarbij nuttig voelen. Verder kan SBonline dit probleem voorkomen door de SBers actiever te betrekken bij SBonline, door bijvoorbeeld nieuwsbrieven te versturen via de mail. Uit het onderzoek komt echter zelf naar voren dat er weinig respons is via de mail. Hieruit kan worden opgemerkt dat de Sber wellicht niet meer berichten via de mail wilt ontvangen. Meer berichten plaatsen op het forum Facebook is een betere uitkomst. Op deze manier blijven de SBers op de hoogte van SBonline en worden zij herinnerd dat zij zelf ook Sber zijn.

Vanuit de resultaten komt naar voren dat de SBers graag zouden willen zien dat SBonline ook mobielgebruiksvriendelijker wordt. Een mogelijkheid om dit te kunnen doen is door een applicatie te ontwikkelen, waardoor de SBers makkelijker SBonline kunnen bekijken op hun mobiele telefoon/GPS.

Referenties

- Adviesbureau Big Thinking (2013). *Social Brokers*. Via: <http://socialbrokers.nl>
- Barak, A., Hen, L., Boniel-Nissim, M. & Shapira, N. (2008). A comprehensive review and a meta-analysis of the effectiveness of internet-based psychotherapeutic interventions. *Journal of Technology in Human Services, 26*, 109-160. doi:10.1080/15228830802094429
- Baren, E. A., Meijs, L. C. P. M., Roza, L., Metz, J. & Hoogervorst, N. (2014). On contemporary volunteering and volunteer management as building blocks for de pedagogic civil society. In L. Bridges Karr, L. Meijs & J. Metz (Eds.), *Volunteering and youth services* (pp. 33-52). Amsterdam, SWP publishers.
- Beinter, I., Jacobi, C. & Taylor, C. B. (2011). Effects of an internet-based prevention programme for eating disorders in the USA and Germany – A meta-analytic review. *European Eating Disorders Review, 20*, 1-8. doi:10.1002.erv.1130
- Brezinka, V. (2002). Effectonderzoek naar preventieprogramma's voor kinderen met gedragsproblemen. *Kind en Adolescent, 23*, 1-13. doi:10.1007/BF03060827
- Bridges Karr, L. (2014). Volunteer motivation and the pedagogic civil society. In L. Bridges Karr, L. Meijs & J. Metz (Eds.), *Volunteering and youth services* (pp. 127-141). Amsterdam, SWP publishers.
- CBS (2014). Ruim honderduizend jongeren met jeugdzorg. Via: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/gezondheid-welzijn/publicaties/artikelen/archief/2014/2014-4055-wm.htm>
- Christakis, D. A., Zimmerman, F. J., Rivara, F. P. & Ebel, B. (2006). Improving pediatric prevention via the internet: A randomized, controlled trial. *Pediatrics, 118*, 1157-1166. doi:10.1542/peds.2006-0209

SOCIAL BROKERS

Christensen, H., Pallister, E., Smale, S., Hickie, I. B. & Calear, A. L. (2010). Community-based prevention programs for anxiety and depression in youth: A systematic review. *Journal of Primary Prevention, 31*, 139-170.

doi:10.1007/s10935-010-0214-8.

De Winter, M. (2011). *Verbeter de wereld, begin bij de opvoeding. Vanachter de voordeur naar democratie en verbinding*. Amsterdam: B. V. Uitgeverij SWP Amsterdam.

De Winter, M. (2012). Modernity of child abuse. In M. de Winter (Eds.), *Socialization and civil society: How parents, teachers and others could foster a democratic way of life* (pp. 55-67). Via: <http://aleph.library.uu.nl>

Dekker, P. & Hart, J. (2010). Vrijwilligerswerk in beweging: Nederlandse cijfers in breder perspectief. In Boss, E. & Hetern, R. (Eds.), *Vrijwillige inzet onderzocht* (pp.7-20). Via: www.movisie.nl

Dwyer, P. C., Bono, J. E., Snyder, M., Nov, O. & Berson, Y. (2013). Sources of volunteer motivation: Personal motives influence volunteer outcomes. *Nonprofit Management & Leadership, 24*, 181-205. doi:10.1002/nml.21084

Faulkner, S. & Wood, L. (2014). Reach me and you can teach me. Engagement and social learning through a hand drumming program in Australia. *Relational Child and Care Practice, 27*, 18-26.

Gaag van der, R. & Klein van der, M. (2012). Tien cases uit de pedagogische civil society: Professionals en vrijwilligers werken samen. Via: <http://www.verwey-jonker.nl>

Gould, M. S., Munfakh, J. L. H., Lubell, K., Kleinman, M. & Parker, S. (2002). Seeking help

SOCIAL BROKERS

- from the internet during adolescence. *Journal of American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 41, 1182-1189. doi:10.1097/01.CHI.0000020280.43550.C9
- Grönlund, H., Holmes, K., Kang, C., Cnaan, R. A., Handy, F., Brudney, J. L., ... Zrinscak, S. (2009). Cultural values and volunteering: A cross-cultural comparison of students' motivation to volunteer in 13 countries. *Journal of Academic Ethics*, 9, 89-106. doi:10.1007/s10805-011-9131-6
- Guan, S. A. & Subrahmanyam, K. (2009). Youth internet use: Risks and opportunities. *Current Opinion in Psychiatry*, 22, 351-356. doi:10.1097/YCO.0b013e323832bd7e0
- Hampshire, A. & Nicola, K. D. (2011). What's worrying young Australians and where do they go for advice and support? Policy and practice implications for their well-being. *Early Intervention in Psychiatry*, 5, 12-16. doi:10.1111/j.1751-7893.2010.00234.x
- Hardeman, S. & Snippe, L. (2012). Verkiezingsprogramma's op het terrein van jeugd en opvoeding. Via: www.nji.nl
- Haski-Leventhal, D. (2012). The importance of volunteering and the civil society for at-risk youth. In L. Bridges Karr, L. Meijs & J. Metz (Eds.), *Volunteering and youth services* (pp. 119-126). Amsterdam, SWP publishers.
- Hawkins, J. D., Shapira, V. B. & Fagon, A. A. (2010). Disseminating effective community prevention practices: Opportunities for social work education. *Research in Social Work Practice*, 20, 518-527. doi:10.1177/1049731509359919
- Heijs, N. & Kruijswijk, W. (2013). Methodebeschrijving community support. Via: www.movisie.nl
- Herrera, C., Baldwin Grossman, J., Kauh, T. J. & McMaken, J. (2011). Mentoring in schools: An impact study of big brothers big sisters school-based mentoring. *Child Development*, 82, 346-361. doi:10.1111/j.1467-8624.2010.01559.x

SOCIAL BROKERS

- Horgan, Á. & Sweeney, J. (2010). Young students' use of the internet for mental health information and support. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 17, 117-123. doi:10.1111/j.1365-2850.2009.01497.x
- Huber, M., Knottnerus, J. A., Green, L., van der Horst, H., Jadad, A. R., Kromhout, D., ... Smid, H. (2011). How should we define health? *BMJ*, 343, 1-3. doi:10.1136/bmj.d4163
- Huygen, A., Mak, J. & Steketee, M. (2007). *Communities that care in de praktijk. Utrecht, Nederland: Verweij-Jonker Instituut.*
- Jacobi, C., Morris, L., Beckers, C., Bronisch-Holtze, J., Winter, J., Winzelber, A. J. & Taylor, C. B. (2007). Maintenance of internet-based prevention: A randomized controlled trial. *International Journal of Eating Disorders*, 40, 114-119. doi:10.1002/eat
- Jacobi, C., Völker, U., Trockel, M. T. & Taylor, C. B. (2012). Effects of an internet-based intervention for subthreshold eating disorders: A randomized controlled trial. *Behaviour Research and Therapy*, 50, 93-99. doi:10.1016/j.brat.2011.03.013
- Kesselring, M.C., Schouten, M.A., Horjus, B. & Winter, M. de (2010). *Allemaal Opvoeders, webpublicatie 2: Voorlopige resultaten van de meting onder ouders uit de pilotgemeenten*. Via: <http://www.allemaalopvoeders.nl>
- Koopmans, B., Korevaar, J., Nielen, M., Verhaak, P., De Jong, J., Van Dijk, L., ... Schellevis, F. (2012). Overzichtsstudies – Preventie kan effectiever. Via: www.movisie.nl
- Lenhart, A., Purcell, K., Smit, A. & Zickuhr, K. (2010) Social media and young adults. Via: www.pewinternet.org
- Lieshout, H., Goorhuis, M. & Verduin, M. (2012). Methodebeschrijving Eigen Kracht-conferentie. Via: www.movisie.nl

SOCIAL BROKERS

- Linden, D. van der & Zanden, R. van der. (2009). Gripopjedip online: Een preventieve cursus voor jongeren met depressieklachten. *Tijdschrift Gezondheidswet*, 87, 290-293.
- McCudden, J. (2000). What makes a committed volunteer? Research into the factors affecting the retention of volunteers in Home-Start. *Voluntary Action*, 2, 59-75.
- Metz, J., Hoogervorst, N., Meijs, L. C. P. M., Baren, E. A. & Roza, L. (2014). The pedagogic value of volunteering in child and youth development. In L. Bridges Karr, L. Meijs & J. Metz (Eds.), *Volunteering and youth services* (pp. 107-118). Amsterdam, SWP publishers.
- Nation, M., Crusto, C., Wandersman, A., Kumpfer, K. L., Seybolt, D., Morrissey-Kane, E. & Davino, K. (2003). What works in prevention. *American Psychologist*, 58, 449-456. doi:10.1037/0003-066X.58.6-7.449
- Nederlands Jeugdinstituut (2010). Het versterken van de eigen kracht en het sociale netwerk van jeugdigen, ouders en gezinnen. Via: www.nji.nl
- Numansen, S. (2014). Eigen kracht: Een onderzoek naar de effectiviteit van eigen kracht methodieken. Via: www.arcon.nl
- Offer, D., Howard, K. I., Schonert, K. A. & Ostrov, E. (1991). To whom do adolescents turn to for help? Differences between disturbed and nondisturbed adolescents. *Psychiatry*, 30, 623-630. doi:0890-8567/91/3004-0623\$03.00/0
- Olson, J. R. (2010). Choosing effective youth-focused prevention strategies: A practical guide for applied family professionals. *Family Relations*, 59, 207-220. doi:10.1111/j.1741-372902010.00596.x
- Overveld, C. W. (2010). Onderwijs en gedragsproblemen: Prioriteit voor preventie. *Tijdschrift voor Orthopedagogiek*, 49, 119-129.

SOCIAL BROKERS

- Rickwood, D., Deane, F. P., Wilson, C. J. & Ciarrochi, J. V. (2005). Young people's help-seeking for mental health problems. *Australian e-Journal for the Advancement of Mental Health*, 4, 1-34. doi:10.5172/jamh.4.3.218
- Rijn, M. J. & Teeven, F. (2013). Memorie van toelichting bij de jeugdwet. Via: www.rijksoverheid.nl.
- Schonert-Reichl, K. A. & Muller, J. R. (1996). Correlates of help-seeking in adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 25, 705-731.
doi:0047-2891/96/1200-0705\$09.50/0
- Schuurman, M. & Mulder, C. (2011). Eigen kracht-conferenties bij gezinnen in de regio Amsterdam. Wat levert het op? Resultaten van onderzoek. Via: www.movisie.nl
- Sears, H. A. (2004). Adolescents in rural communities seeking help: Who reports problems and who sees professionals? *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 45, 396-404. doi:10.1111/j/1469-7610.2004.00230.x
- Van den Berg, M. & Schoemaker, C. G. (2010). Effecten van preventie. *Deelrapport van de VTV*. Via: www.vtv2010.nl/object_binary/o9241_Rivm03-Effecten-van-preventie-VTV-2010.pdf
- Van der Zanden R., Kramer, J., Gerrits, R. & Cuijpers, P. (2012). Effectiveness of an online group course for depression in adolescents and young adults: A randomized trial. *Journal of Medical Internet Research*, 14, e86. doi:10.2196/jmir.2033
- Van Koppen, R. W. (2015). Social Brokers als aanvulling tot het NJI. Ongepubliceerd manuscript, Universiteit Utrecht/ Social Brokers.
- VWS (2010). Perspectief voor jeugd en gezin. Via: www.rijksoverheid.nl
- VWS (2011). Landelijke nota gezondheidsbeleid 'gezondheid dichtbij'. Via: www.rijksoverheid.nl

SOCIAL BROKERS

VWS (2015). Jeugdagenda 2015 – 2018. Via: www.rijksoverheid.nl

Wandersman, A. & Florin, P. (2003). Community interventions and effective prevention.

American Psychologist, 58, 441-448. doi:10.1037/0003-066X.58.6-7.441

Wilson, D. B., Gottfredson, D. C. & Najaka, S. S. (2001). School-based prevention of problem behaviors: A meta-analysis. *Journal of Quantitative Criminology*, 17, 247-272. doi:0748-4518/01/0900-0247\$19.50/0

Yap, M. B. H., Reavley, N. & Jorm, A. F. (2013). Where would young people seek help for mental disorders and what stops them? Findings from an Australian national survey.

Journal of Affective Disorders, 147, 255-261. doi:10.1016/j.jad.2012.11.014

Ybarra, M. L. & Bull, S. S. (2007). Current trends in internet- and cell phone- based HIV prevention and intervention programs. *Current HIV/AIDS Reports*, 4, 201-207.

doi:10.1007/s11904-007-0029-2

Zwaanswijk, M., Verhaak, P. F. M., Bensing, J. M., Ende, J., van der, & Verhulst, F. C.

(2003). Help seeking for emotional and behavioural problems in children and adolescents. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 12, 153-161.

doi:10.1007/s00787-003-0322-6

Bijlagen

Bijlage 1: Vragenlijst

Deel 1: Effect van hulp aan jongeren

Neem voor de volgende vragen één jongere in gedachte aan wie jij regelmatig advies geeft.

1. Wat is het geslacht van die jongere?

- Vrouw
- Man

2. Hoe oud is de jongere?

(open vraag)

3. Wat is jouw relatie met de jongere?

- Vriend(in)
- Ouder
- Ander familielid
- Buurtgenoot
- Collega van bijbaan
- Collega van fulltime baan (20+ uren/week)
- School-/studiegenoot
- Docent
- Sportcoach
- (Betaalde) hulpverlener

Anders, namelijk: (keuze tot invulling geven)

4. Zit de jongere momenteel op school?

- Ja (door verwijzen naar vraag 4b)
- Nee (door verwijzen naar vraag 4c)
- Weet ik niet

4a. Indien de jongere nog op school zit, welke vorm van onderwijs volgt de jongere momenteel?

- Basisonderwijs
- LBO / VMBO / MAVO (lager / voorbereidend beroepsonderwijs, middelbaar algemeen voortgezet onderwijs)
- HAVO (hoger algemeen voortgezet onderwijs)
- VWO (vorbereidend wetenschappelijk onderwijs)
- MBO (middelbaar beroepsonderwijs)
- HBO (hoger beroepsonderwijs)
- WO (wetenschappelijk onderwijs)
- Anders, namelijk...

4b. Indien de jongere niet op school zit, welke hoogst genoten opleiding heeft hij/zij succesvol afgerond?

- Niet van toepassing
- Geen
- Basisonderwijs
- LBO / VMBO / MAVO (lager / voorbereidend beroepsonderwijs, middelbaar algemeen voortgezet onderwijs)
- HAVO (hoger algemeen voortgezet onderwijs)
- VWO (vorbereidend wetenschappelijk onderwijs)
- MBO (middelbaar beroepsonderwijs)
- HBO (hoger beroepsonderwijs)
- WO (wetenschappelijk onderwijs)
- Anders, namelijk...
- Weet ik niet

5. Wat doet de jongere voornamelijk?

- Opleiding
- Parttime baan (tot 20 uur / week)
- Fulltime baan (20+ uur / week)
- Geen werk of school
- Weet ik niet

SOCIAL BROKERS

6. Hoe vaak geef jij jouw jongere tips over onderstaande onderwerpen?

1 = (vrijwel) nooit

2 = minder vaak dan andere onderwerpen

3 = gemiddeld

4 = vaker dan andere onderwerpen

5 = veel vaker dan andere onderwerpen

Lichaam

1 2 3 4 5

Seksualiteit

1 2 3 4 5

Wonen

1 2 3 4 5

Familie

1 2 3 4 5

Studeren

1 2 3 4 5

Toekomst

1 2 3 4 5

Werken

1 2 3 4 5

Geld

1 2 3 4 5

Vrienden

1 2 3 4 5

Drugs

1 2 3 4 5

SOCIAL BROKERS

Alcohol

1 2 3 4 5

Sport

1 2 3 4 5

Amusement

1 2 3 4 5

Geloof

1 2 3 4 5

Scheiding

1 2 3 4 5

Zelfmoordgedachten

1 2 3 4 5

Relaties

1 2 3 4 5

Extreme idealen/ radicalisering

1 2 3 4 5

Piekeren

1 2 3 4 5

Angst

1 2 3 4 5

SOCIAL BROKERS

7. Hoe vaak is hij/zij geholpen dankzij jouw luisterend oor, tip, advies of concrete hulp?

- (Bijna) nooit
- Vaker niet, dan wel
- Ongeveer even vaak wel als niet
- Vaker wel, dan niet
- (Vrijwel) altijd

Deel 2: Ervaringen met het kennisnetwerk van Social Brokers**8. Hoeveel kennis of ervaring heb jij rondom de volgende gebieden?**

- 1 = (vrijwel) geen
- 2 = iets minder dan bij andere onderwerpen
- 3 = gemiddeld
- 4 = iets meer dan bij andere onderwerpen
- 5 = veel meer dan andere onderwerpen

Lichaam

1 2 3 4 5

Seksualiteit

1 2 3 4 5

Wonen

1 2 3 4 5

Familie

1 2 3 4 5

Studeren

1 2 3 4 5

Toekomst

1 2 3 4 5

SOCIAL BROKERS

Werken

1 2 3 4 5

Geld

1 2 3 4 5

Vrienden

1 2 3 4 5

Drugs

1 2 3 4 5

Alcohol

1 2 3 4 5

Sport

1 2 3 4 5

Amusement

1 2 3 4 5

Geloof

1 2 3 4 5

Scheiding

1 2 3 4 5

Zelfmoordgedachten

1 2 3 4 5

Relaties

1 2 3 4 5

Extreme idealen /radicalisering

1 2 3 4 5

SOCIAL BROKERS

Piekeren

1 2 3 4 5

Angst

1 2 3 4 5

9. Ken je het online platform van Social Brokers?www.socialbrokers.nl/platform

- Ja
- Nee

10. Hoe ken je het initiatief Social Brokers?

- Via de website www.socialbrokers.nl
- Via Facebook
- Via een online nieuwsbericht
- Uit een krant of folder
- Via een bekende
- Anders, namelijk:...

11. Hoe vaak maak jij (gemiddeld gesproken) gebruik van het online platform Social Brokers?

- Nooit
- Ten minste 1x per jaar
- Ten minste 1x per maand
- Ten minste 1x per week
- Dagelijks

12. Hoe vaak help jij andere Social Brokers, bijvoorbeeld door te luisteren, tips te geven of je netwerk in te zetten?

- Nooit
- Ten minste 1x per jaar
- Ten minste 1x per maand
- Ten minste 1x per week
- Dagelijks

SOCIAL BROKERS

13. Hoe waardevol vind je de oprichting van Social Brokers, en daarmee de erkenning die vertrouwde personen van jongeren krijgen?

- Niet waardevol
- Weinig waardevol
- Neutraal
- Redelijk waardevol
- Zeer waardevol

14. Noem één voordeel van Social Brokers

(Open vraag)

15. Hoe kan Social Brokers nog gebruiksvriendelijk worden (technisch)?

(Open vraag)

16. Hoe kan Social Brokers inhoudelijk nog beter worden?

(Open vraag)

Deel 3: Profiel van een Social Broker

De volgende vragen gaan over jou.

17. Wat is je geslacht?

- Man
- Vrouw

18. Wat is je geboortjaar?

(Open vraag)

19. Wat is je postcode?

We willen bekijken in welke gebieden veel of weinig Broker zich inzetten voor jongeren uit hun netwerk.

(Open vraag)

SOCIAL BROKERS

20. Wat is je huidige burgerlijke staat?

- Alleenstaand
- Alleenstaand met kinderen
- Samenwonend
- Samenwonend met kinderen
- Getrouwd
- Getrouwd met kinderen
- Anders, namelijk:

21. Wat is je hoogst voltooide opleiding? Of: Welke opleiding volg je nu?

- Basisonderwijs
- LBO / VMBO / MAVO (lager / voorbereidend beroepsonderwijs, middelbaar algemeen voortgezet onderwijs)
- HAVO (hoger algemeen voortgezet onderwijs)
- VWO (vorbereidend wetenschappelijk onderwijs)
- MBO (middelbaar beroepsonderwijs)
- HBO (hoger beroepsonderwijs)
- WO (wetenschappelijk onderwijs)
- Geen
- Anders, namelijk...

22. Wat is je voornaamste dagbesteding?

- Opleiding
- Parttime baan (tot 20 uur / week)
- Fulltime baan (20+ uur / week)
- Geen werk of school
- Weet ik niet

23. Wat is je beroep/ opleiding?

(Open vraag)

SOCIAL BROKERS

24. In welke sector bevindt jouw beroep zich?

- Sociaal
- Creatief
- Technisch
- Commercieel
- Projectmatig
- Ik werk of studeer niet

25. Hoeveel jongeren heb jij (ongeveer) in je netwerk?

Als het vaak wisselt, maak dan een schatting van het gemiddelde.

SOCIAL BROKERS

Bijlage 2: Semi-gestructureerd interview

Hieronder is de vragenlijst opgenomen die gesteld (kunnen) worden tijdens het (telefonisch) interview met de Social Brokers. Deze vragenlijst gaat in op het bewustzijn van Social Brokers, het contact met professionals, vertrouwenspersonen en de aanwezigheid van de (huidige) Pedagogische Civil Society.

Er is gekozen voor deze indeling van vraagstelling, zodat er een opbouw is in vraagstelling. Als eerst wordt er ingegaan op wat er bij de Social Broker al bekend is en de eerste manier van hulp verlenen, namelijk de jongere en zijn/haar vertrouwenspersoon (de Social Broker). Daarna wordt er in gegaan op andere manieren van hulp verlenen; de professional en het netwerk van de jongere die de Social Broker kan inschakelen. Als laatst wordt er aandacht besteed aan de overkoepelende Pedagogische Civil Society en hoe deze in de omgeving van de jongere is vormgegeven.

De overkoepelende onderzoeksvraag die hierbij gesteld wordt is:

Op welke manier worden vrijwilligers/trouwenspersonen ingezet in de hulpverlening aan jongeren?

Deelvragen:

1. Waar bevinden de Social Brokers zich momenteel en zijn zij zich bewust van het zijn van een Social Broker?
2. Hoe verloopt het contact met professionals?
3. Hoe verloopt het contact met andere vertrouwenspersonen (Social Brokers)?
4. In hoeverre is de Pedagogische Civil Society momenteel in werking?

1. Waar bevinden de Social Brokers zich momenteel en zijn zij zich bewust van het zijn van een Social Broker?

Weet u wat een Social Broker is?

Heeft u zelf door dat u Social Broker bent?

Hoeveel tijd steekt u nu al in hulp verlenen aan jongeren?

Sinds wanneer bent u zich bewust dat u een vertrouwenspersoon bent van een jeugdige?

Hoe bent u hier bewust van geworden?

SOCIAL BROKERS

2. Hoe verloopt het contact met professionals?

Heeft u wel eens contact gehad met een professional, op het gebied van hulp verlenen aan jeugdigen?

Kunt u een voorbeeld noemen?

Hoe vaak heeft u contact gehad met een professional, op het gebied van hulp verlenen aan jeugdigen?

Kunt u een voorbeeld noemen?

Hoe heeft u het contact met de professional ervaren?

Was/is het contact met de professional voor u of voor de jongere?

Weet u de professional/hulpverlening snel te bereiken?

Hoe denkt u over de huidige hulpverlening?

3. Hoe verloopt het contact met andere vertrouwenspersonen (Social Brokers)?

Heeft u perso(o)n(en) in uw omgeving die ook een vertrouwenspersoon is/zijn van jeugdigen?

Hoe verloopt uw contact met deze persoon? Hoe vaak heeft u (gemiddeld) contact met deze persoon?

Overlegd/ vraagt u wel eens advies over vragen of problemen van de jeugdige?

4. In hoeverre is de Pedagogische Society momenteel in werking in de wijk?

Zijn er in de wijk voorzieningen voor de jongere? Denk hierbij aan scholen, winkels, buurthuizen, of andere ontmoetingsplaatsen, speeltuinen, een jongerenkeet, etc.

Maakt de jongere gebruik van deze voorzieningen?

Van welke wel, en welke niet?

Kunt u een voorbeeld noemen waarom de jongere hier wel of geen gebruik van maakt?

Voldoen de voorzieningen aan de behoeften van de jongere(n)?

In hoeverre voldoen de voorzieningen aan de behoeften van de jongere(n)?

Zou de wijk of de bewoners meer of minder moeten bieden aan de jongere(n), (in trant van zorg of hulpverlening)?

Heeft u voorbeelden aan wat de wijk en de bewoners nog meer zou kunnen bieden aan de jongere?

Heeft u of de jongere een veilig gevoel in de wijk?

Waarom wel, waarom niet?